

Przewodnik po edukacji nieformalnej i pozaformalnej

Lepsze jutro

For a Better Tomorrow

Handbook of informal and non-formal learning

WSTĘP

Dla kogo jest ten podręcznik?

Publikacja ta jest adresowana do:

- młodzieży z krajów biorących udział w projekcie (Włoch, Polski, Rumunii i Turcji) zainteresowanej edukacją pozaformalną i nieformalną oraz różnorodnymi możliwościami samorozwoju,
- organizacji oraz instytucji prowadzących edukację metodami pozaformalnymi,
- organizacji oraz instytucji pracujących z i dla młodzieży,
- pracowników uczelni wyższych.

Czemu ma służyć?

Przede wszystkim, chcemy wyjaśnić Wam, czym są: edukacja pozaformalna oraz nieformalna. Niewykluczone, że już o nich słyszeliście. Być może nawet braliście w nich udział, nawet nie będąc tego świadomym. Jak dowiedzieliśmy się z przeprowadzonych przez nas badań, wiele osób nadal ma niewielkie pojęcie na temat tych ścieżek rozwoju – znają ogólne znaczenie wyrażań, jednak nie potrafią już dokładnie określić, na czym w praktyce ścieżki te polegają. My wyjaśnimy to już w pierwszym rozdziale.

Podręcznik pomoże Wam też zrozumieć, w jaki sposób edukacja pozaformalna może rozwinąć Wasze umiejętności, zmienić postawy, poszerzyć kompetencje i tym samym wpłynąć na Wasze życie. Już sama nazwa sugeruje, że edukacja pozaformalna różni się od tego, z czym spotykacie się na co dzień w szkołach i na uczelniach. W edukacji pozaformalnej proces uczenia się nie ma nic wspólnego z siedzeniem w ławce lub zapamiętywaniem treści z podręcznika. Na dalszych stronach postaramy się opisać Wam, na czym polega edukacja pozaformalna i w jaki sposób może przyczynić się do Waszego rozwoju.

Edukacja pozaformalna jest nie tylko odmienna od tej tradycyjnej, szkolnej. Jest też niezwykle zróżnicowana – może przybierać mnóstwo form. My chcemy przedstawić Wam przykłady różnych działań, wchodzących w zakres edukacji pozaformalnej. Dzięki temu poznacie szeroki wachlarz możliwości, które ona daje i będziecie mogli w przyszłości wybrać te projekty, które najbardziej Was zainteresują.

Dlaczego warto go przeczytać?

Niektórzy z Was pewnie zadają sobie teraz pytanie: dlaczego w ogóle warto interesować się edukacją pozaformalną? Naszym zdaniem jest po temu kilka dobrych powodów. Żeby odnieść sukces, możecie potrzebować nowych umiejętności lub doświadczenia, którego nie zdobędziecie w szkole. Edukacja pozaformalna może okazać się idealnym rozwiązaniem tego problemu – dzięki niej zdobędziecie brakujące kompetencje. W tym podręczniku przeczytacie o tym, jak z tej ścieżki skorzystać.

SPIIS TREŚCI:

O edukacji pozaformalnej i nieformalnej 5

Czym jest edukacja nieformalna według Was? Wyniki badania 8

Młodzież na rynku pracy 10

Co mogę zrobić, aby nabyć potrzebne umiejętności? 12

Więcej o naszym projekcie 17

Kim jesteśmy? 21

O EDUKACJI POZAFORMALNEJ I NIEFORMALNEJ

Jedną z kluczowych cech edukacji poza- oraz nieformalnej jest fakt, że metody te działają nieco inaczej, niż ścieżka szkolna, którą wszyscy dobrze znamy.

Edukacja nieformalna jest często określana jako „nauka poprzez działanie”. Jest wielorzecz, których uczymy się z własnego doświadczenia, nawet jeśli celem naszego działania wcale nie było uczenie się. Nabywanie wiedzy jest po prostu „efektem ubocznym” naszej pracy, rozrywki czy zainteresowań. Proces ten możemy zauważyć, gdy np.:

- uczymy się realizować projekty, gdy nasz pracodawca przydziela nas do pracy nad którymś z nich,
- uczymy się czegoś o innych kulturach i poprawiamy znajomość języka obcego podczas pobytu za granicą,
- uczymy się obsługi komputera pracując na nim w domu,

- zdobywamy wiedzę, gdy pracujemy jako wolontariusze lub bierzemy udział w imprezach sportowych i kulturalnych.

W przeciwieństwie do nieformalnej, edukacja pozaformalna to celowy, zorganizowany proces, który z założenia ma nas prowadzić do zdobycia jakiejś wiedzy. W tym sensie jest podobna do edukacji formalnej, ale między metodą formalną a pozaformalną jest kilka kluczowych różnic (Tabela 1).

Proces uczenia się to także role. W edukacji pozaformalnej zamiast typowej relacji uczeń – nauczyciel, mamy często bardziej partnerskie relacje. Osoby, które w systemie edukacji formalnej nazwalibyśmy nauczycielami, w metodach pozaformalnych określamy mianem mentora albo trenera. Ich rolą jest nie tyle uczyć nas, co pomóc nam się uczyć.

Kolejnym ważnym aspektem edukacji pozaformalnej jest to, że jej uczestnicy uczą się także od siebie nawzajem, wspólnie przechodząc cały proces.

Edukacja formalna

- długoterminowa, ogólna
- zestandaryzowana
- skupiona wokół nauczyciela
- oparta na instytucjach, odizolowana od otoczenia
- hierarchiczna

Edukacja pozaformalna

- krótkoterminowa, zawężona do konkretnego tematu
- zindywidualizowana, elastyczna
- praktyczna, skupiona wokół ucznia
- oparta na otoczeniu
- oparta na partnerskich relacjach

Tabela 1

Poniżej znajdziecie definicje oraz nieformalnej przyjęte

Edukacja pozaformalna

Szeroko pojęte uczenie się poza systemem edukacji formalnej (czyli szkołami i uniwersytetami), które odbywa się poprzez ciąg zaplanowanych aktywności o skonkretyzowanych celach przy wsparciu dla osób uczących się.

Podobnie, jak nieformalna, edukacja pozaformalna może przybrać wiele różnych form, np.:

- specjalnych programów mających pomóc dokończyć się osobom, które przedwcześnie opuściły szkoły,
- szkoleń organizowanych dla pracowników przez ich firmy,
- kursów internetowych,
- warsztatów organizowanych przez organizacje pozarządowe.

Dlaczego jest użyteczna? Znalezienie pracy jest dziś dużo trudniejsze, niż byśmy sobie tego życzyli. Dla wielu osób – szczególnie tych poniżej 30 roku życia – może to być bardzo, bardzo wymagające zadanie. Według oficjalnych statystyk UE w niektórych krajach Europy bezrobocie wśród ludzi młodych (do 25 roku życia) sięga aż 55%.

Jedną z przyczyn tego zjawiska to fakt, że w wielu przypadkach edukacja formalna po prostu nie przygotowuje nas dobrze do pracy. Skąd to wiemy? Od samych pracodawców – ich opinie na ten temat przedstawiamy Wam w jednym z kolejnych rozdziałów tego podręcznika. W tym miejscu powiemy tylko, że szkoły często nie są w stanie dać nam praktycznych umiejętności i doświadczenia, potrzebnych w przyszłej w pracy.

Jak zapewne już się domyślacie, właśnie w tym miejscu na scenę wkraczają: edukacja nieformalna i pozaformalna. Sam zwrot *nauka przez działanie* sugeruje, że sensem edukacji

nieformalnej jest właśnie jej praktyczny charakter. Uczymy się „w praniu” – proces nabywania lub doskonalenia umiejętności ma miejsce, kiedy wykorzystujemy je w praktyce. Edukacja pozaformalna także kładzie nacisk na realizm i stronę praktyczną – nauka tą metodą ma pozwolić nam poradzić sobie z rzeczywistymi sytuacjami i zadaniami.

Niemal każdy młody człowiek, który zaczyna pracę, wkrótce znajduje się w sytuacji, gdy potrzebuje wiedzy lub umiejętności, której szkolny program mu nie dał. Czasem chodzi o obsługę konkretnego programu komputerowego używanego przez firmę, w której pracujemy. Innym razem, o umiejętność autoprezentacji niezbędnej, żeby w ogóle zdobyć pracę w tej firmie. Tymczasem pracodawcy coraz częściej zwracają uwagę nie tylko na nasz dyplom i wykształcenie, ale również na to, jakie mamy doświadczenie i co faktycznie potrafimy.

W tej kwestii edukacja nieformalna i pozaformalna są niezwykle pomocne. Dlaczego? Ponieważ w tych metodach nie spotkacie się ze sztywnym, narzuconym z góry programem nauczania. To, czego będziecie się uczyć, zależy od Was. W przeciwieństwie do szkolnych nauczycieli, trenerzy i mentorzy pomagający w edukacji pozaformalnej zapytają Was, jakiej wiedzy potrzebujecie i oczekujecie. Wystąpienia publiczne, zarządzanie zespołem, przedsiębiorczość, pierwsza pomoc – lista tematów i umiejętności, nad którymi możecie w ten sposób pracować jest praktycznie niewyczerpana.

edukacji pozaformalnej przez Unię Europejską

Edukacja nieformalna

Proces uczenia się, który nie jest zorganizowany lub ustrukturyzowany pod kątem celów, czasu oraz wsparcia. Edukacja nieformalna obejmuje także zdobywanie umiejętności (czasem niecelowe) poprzez pracę i inne doświadczenia.

Można podsumować ten wątek słowami: **szkoła daje nam określoną wiedzę. Dzięki edukacji pozaformalnej dowiadujemy się, jak tej wiedzy użyć.**

Dużą zaletą edukacji pozaformalnej jest nie tylko to, czego się uczymy, ale także to, jak się uczymy. Wszyscy wiemy, że efekty uczenia się zależą w ogromnej mierze od metod: im bardziej zainteresujemy się danym tematem, tym więcej wiedzy i pożytku wyciągamy z procesu uczenia się. Dlatego też w edukacji pozaformalnej wykorzystywane są zróżnicowane, dynamiczne oraz interaktywne działania, zaprojektowane tak, abyśmy pracowali nie tylko nad konkretnym zagadnieniem, ale też nad innymi aspektami: naszymi cechami charakteru, kreatywnością, umiejętnością pracy w grupie itp.

Co więcej, to właśnie w edukacji pozaformalnej najczęściej stosowane są nowatorskie techniki i narzędzia – dużo łatwiej jest wprowadzać je przy elastycznym podejściu do uczenia się, niż w sztywno określonych ramach edukacji szkolnej. Wiele osób korzystających z edukacji pozaformalnej uważa, że taki zestaw cech czyni naukę bardziej pożyteczną, niż w szkole.

Kolejny pozytywny aspekt edukacji nieformalnej i pozaformalnej to ich duża dostępność i w zasadzie nieograniczony zakres czasowy. Krótko mówiąc: skorzystać z nich może każdy, na dowolnym etapie życia, bez względu na wiek. To ważne, ponieważ dziś, aby zdobyć, utrzymać lub zmienić pracę,

musimy cały czas uczyć się nowych rzeczy. Co więcej, musimy też być gotowi, by dostosować się do zmieniających się realiów. Niektórzy z nas w trakcie swojej kariery zawodowej kilkakrotnie zmieniają zawód. Sposób radzenia sobie z tym problemem został przez Unię Europejską ujęty w koncepcji uczenia się przez całe życie (polega ona dokładnie na tym, co sugeruje nazwa). Edukacja nieformalna i pozaformalna to narzędzia doskonale wpisane w tę koncepcję. Możemy z nich skorzystać, gdy mamy 17 lat i kończymy liceum, gdy mamy 25 lat i szukamy pracy, lub – z równym powodzeniem – w wieku 35 lat, gdy mamy już spory bagaż doświadczenia zawodowego.

Metody nieformalne i pozaformalne mogą być wykorzystane przez osoby w każdym wieku, ale też o każdej pozycji społecznej i sytuacji materialnej. Przydadzą się tym, którzy z jakichkolwiek powodów przedwcześnie zakończyli naukę w szkole. Edukacja pozaformalna oferuje mnóstwo możliwości tam, gdzie zdobyte wykształcenie w danym kierunku (lub jego brak) jest zupełnie bez znaczenia – liczy się to, czego chcesz się nauczyć, a nie to, jak dużo już wiesz. Możemy więc wykorzystać te możliwości jako punkt wyjścia do dalszej nauki. Niejednokrotnie okazuje się, że to czego uczymy się metodami pozaformalnymi – nawet jeśli nasza wiedza i umiejętności nie są potwierdzone żadnym dyplomem ani stopniem – pozwala nam zdobyć dobrą pracę lub awansować na wyższe stanowisko.

Unia Europejska doskonale zdaje sobie z tego sprawę. Dlatego też stwarza możliwości różnym grupom ludzi, szczególnie osobom w trudnej sytuacji.

CZYM JEST EDUKACJA

WYNIKI BADANIA

Badanie opisane poniżej zostało zorganizowane w 4 miejskich obszarach położonych: we Włoszech, w Polsce, w Rumunii i w Turcji.

W każdym z tych krajów w listopadzie 2012 roku przeprowadzono po 3 zogniskowane wywiady grupowe (luźna dyskusja na zadany temat wśród 8-10 osób).

W badaniu wzięły udział osoby między 16 a 29 rokiem życia, które niedawno rozpoczęły poszukiwania pracy.

Badanie miało sprawdzić, czy młodzi ludzie znają pojęcie „edukacji nieformalnej”. Dodatkowo zależało nam na poznaniu ich opinii na temat formalnego systemu edukacji. Ponadto wywiady stały się okazją do zbadania poziomu wiedzy młodzieży o inicjatywach edukacyjnych oferowanych przez programy finansowane z pieniędzy UE.

Główne wnioski

1. Czego brakuje w formalnym systemie edukacji?

- Młodzi ludzie nie są odpowiednio przygotowani do pracy.

Większość respondentów w Polsce i Rumunii zgodziła się, że edukacja świadczona w szkole nie odpowiada wymaganiom rynku pracy.

We Włoszech dodali, że wiedza im przekazywana często nie ma już odniesienia do obecnej sytuacji: „zajęcia są oparte na starych, wręcz ‘przeterminowanych’ programach”. Badani w Turcji, Polsce i Rumunii zwracali uwagę na brak nauczania praktyki: „Za dużo informacji, za mało edukacji” – stwierdził rumuński respondent. „Nie uczą nas, jak radzić sobie z konkretnym problemem – przekazują tylko teorię” – dodali w Polsce.

- Problemy komunikacyjne między uczniami a nauczycielami.

Poza tematami związanymi z lekcjami w szkole nie ma prawie żadnej komunikacji między nauczycielem a uczniami (problem, na który zwrócili uwagę rumuńscy i tureccy respondenci).

- Metody nauczania są nieatrakcyjne dla uczniów.

Według rumuńskich respondentów sposób nauczania jest sztywny i nieatrakcyjny.

„Edukacja formalna nie jest wyposażona w narzędzia, które mogłyby pomóc uczniom zrozumieć i lepiej przyswoić wykładaną im wiedzę” – dodał respondent z Polski.

Również tureccy respondenci zwracali uwagę, że edukacja świadczona w szkole w żaden sposób nie zachęca uczniów do rozwijania ich zainteresowań.

2. Czym w oczach badanej młodzieży jest edukacja nieformalna?

- Większość respondentów nigdy nie spotkała się z takim terminem, jednak starali się wyjaśnić go własnymi słowami.
- Badani ze wszystkich krajów byli zgodni: to coś, czego uczysz się poza szkołą.
- Utożsamiali edukację nieformalną z:
 - samodzielnym uczeniem się (poza szkołą),
 - uczeniem się dzięki radom innych,
 - uczeniem się poprzez doświadczenie.

NIEFORMALNA?

3. Jakie formy edukacji pozaformalnej są znane młodzieży?

- Wymieniane według popularności:
uczenie się języków obcych w szkołach językowych, kursy ICT, kursy online, mass-media, porady innych, oglądanie programów edukacyjnych, odwiedzanie bibliotek, teatrów itp., aktywności organizowane przez organizacje studenckie / młodzieżowe: gry RPG, debaty, spotkania przy okrągłym stole, eventy muzyczne.

4. Z jakich form edukacji młodzi ludzie najchętniej by skorzystali?

- Badani skarżyli się, że czują się nieprzygotowani do podjęcia pracy i uważają, że nie sprostają oczekiwaniom stawianym przez rynek. Twierdzą, że edukacja nieformalna jest dobrym sposobem na zmierzenie się z tym problemem.
- Dziedziny, w których chcieliby się rozwijać to: języki obce, ICT, psychologia, rozwój osobisty, prowadzenie własnej firmy, radzenie sobie ze stresem, historia, turystyka, gotowanie, sporty alternatywne, autoprezentacja.

5. Gdzie młodzi ludzie poszukują informacji na temat edukacji nieformalnej?

- Pytanie to przysporzyło respondentom najwięcej problemów (obok prośby o definicję edukacji nieformalnej). W większości pierwszą odpowiedzią było „Nie wiem”. Po chwili jednak zaczęli wymieniać: publiczne centra kształcenia / lokalne ośrodki kultury / młodzieżowe organizacje pozarządowe, Internet – specjalne strony czy platformy, Facebook, Yahoo, szkoły językowe, biblioteki, specjalne centra oferujące dodatkowe kursy, programy telewizyjne, uniwersytety, przyjaciele, znajomi.

6. Co młodzi ludzie wiedzą o programach UE związanych z edukacją nieformalną?

W każdym z krajów, w których odbyło się badanie, znalazło jedynie kilku respondentów, którzy potrafili wymienić nazwę jakiegokolwiek programu – najczęściej była to Młodzież w Działaniu – zwykle kojarzona z wyjazdami zagranicznymi.

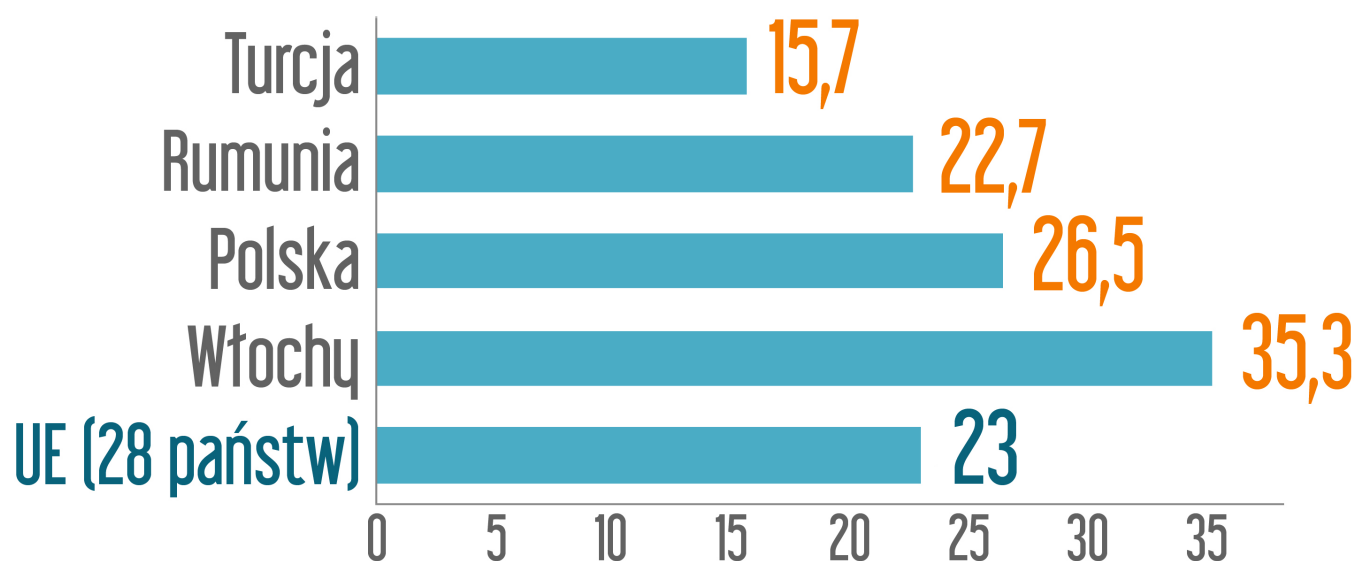
MŁODZIEŻ NA RYNKU PRACY

Słowem odmienianym przez wszystkie przypadki w wypowiedziach na temat sytuacji młodych jest *bezrobocie*.

Zjawisko bezrobocia wśród młodych spowodowane jest z jednej strony konkurencją bardziej doświadczonych, starszych kolegów, a z drugiej zbyt małą liczbą potencjalnych staży czy szkoleń zawodowych pozwalających młodym ludziom stawiać pierwsze kroki na rynku pracy.

O jak dużej skali tego zjawiska mówimy? Jak bardzo powszechny i dostrzegalny jest to problem? Liczby powinny tutaj powiedzieć same za siebie. Na wykresie poniżej przedstawiono stopę bezrobocia wśród młodych – osób poniżej 25 roku życia – w całej Unii oraz w krajach biorących udział w projekcie – Polsce, Rumunii, Turcji oraz Włoszech. Jak widać na wykresie cała Unia Europejska boryka się z tym problemem. W niektórych krajach co czwarty młody człowiek nie może znaleźć pracy!

Jak sobie z tym poradzić? Co zrobić, aby zwiększyć swoje szanse na rynku? Jakich pracowników szukają pracodawcy? Odpowiedzi na niektóre z tych pytań znajdziecie na kolejnych stronach!

Wykres 1. Wielkość bezrobocia wśród osób do 25 roku życia w wybranych krajach Unii Europejskiej – stan na 2012 rok.

Źródło: Eurostat, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_unemployment_ifs/data/main_tables

Wymagania pracodawców wobec młodych osób poszukujących pracy

Co zrobić, aby w przyszłości nie powiększyć grona osób mających problem na rynku pracy? Najlepiej byłoby spełnić wymagania stawiane przez pracodawców. Ale co to znaczy? Czego oni tak naprawdę szukają na rynku?

Z pomocą przychodzą nam wyniki badania przeprowadzane-go przez jedną ze szkół wyższych w Polsce wśród firm, które zatrudniają jej absolwentów. Jedną z rzeczy, jaką możemy się dowiedzieć z tego badania jest to, jakiego rodzaju umiejętności i cechy są dla nich ważne przy zatrudnieniu.

Na co zwracają uwagę? Podczas badania poda-no pracodawcom listę cech i umiejętności, które mogą wpłynąć na atrakcyjność kandydata do pracy. Proszono ich o ocenę tych cech w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza cechę zupełnie nieważną, a 5 - cechę bardzo ważną. Średnie odpowiedzi znajdziecie w tabeli poniżej.

CECHA	ŚREDNIA
Zaangażowanie w wykonywanie zadań	4,78
Odpowiedzialność	4,71
Komunikatywność	4,56
Umiejętność pracy w zespole	4,51
Samodzielność	4,51
Lojalność / uczciwość	4,5
Dokładność	4,48
Pracowitość	4,47
Zapał / energia	4,4
Kreatywność	4,16
Gotowość do zmian	4,05

Tabela 1. W jakim stopniu poniższe cechy i umiejętności personalne wpływają na atrakcyjność kandydata na pracownika?

Źródło: wyniki badań przeprowadzonych wśród pracodawców zatrudniających studentów i absolwentów Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

Przeglądając powyższą tabelkę mogliście się dowiedzieć na co pracodawcy zwracają największą uwagę decydując, czy kogoś przyjąć do pracy czy nie. Jak myślicie, czy młodzi ludzie zdobywając dyplom danej uczelni spełniają te wymaga-nia? O to również zapytano w opisanym powyżej badaniu. W poniższych tabelach możecie znaleźć odpowiedzi na pytania jakich umiejętności brakuje młodym ludziom starającym się o pracę.

UMIEJĘTNOŚCI MIĘKKIE	%
Zaangażowanie i inicjatywa	34,0
Umiejętność rozwiązywania problemów	29,1
Zarządzanie czasem	26,2
Kreatywność	19,4
Komunikacja / umiejętności interpersonalne	17,5
Logiczne myślenie	17,5
Praca w zespole	9,7

Tabela 2. Jakie luki w obszarze kompetencji miękkich zidentyfikował/a Pan/i u stażystów/absolwentów?

Źródło: wyniki badań przeprowadzonych wśród pracodawców zatrudniających studentów i absolwentów Uniwersytetu Eko-nomicznego we Wrocławiu

UMIEJĘTNOŚCI TWARDE	%
Wiedza branżowa	34,0
Zbieranie i analiza informacji	30,1
Znajomość oprogramowania komputerowego	21,4
Języki obce	15,5
Obsługa sprzętu komputer-owego	7,8

Tabela 3. Jakie luki w obszarze kompetencji twardych zidentyfikował/a Pan/i u stażystów/absolwentów?

Źródło: wyniki badań przeprowadzonych wśród pracodaw-ców zatrudniających studentów i absolwentów Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

JAK MOGĘ ZDOBYĆ TE UMIEJĘTNOŚCI?

Na przykład dzięki projektom, które wiele instytucji europejskich realizuje dla młodych osób - takich jak Wy.

Poprzez udział w takich działaniach możesz zdobyć i rozwinąć kompetencje cenne dla przyszłych pracodawców. Tak naprawdę, najtrudniejsza część to wybrać z bogatej oferty coś dla siebie. Nie martwcie się – pomożemy Wam w tym!

W tej części podręcznika przedstawimy Wam przykładowe projekty, które realizowaliśmy w ostatnim czasie. Każdy

z nich różni się czymś od pozostałych, dzięki czemu łatwiej będzie Wam znaleźć rodzaj działania, który najbardziej odpowiada Waszym potrzebom.

Możecie wybierać spośród szkoleń, wymian młodzieżowych, wolontariatu i innych inicjatyw edukacyjnych. Przeczytajcie i pomyślcie, czy któraś z tych form wydaje się Wam interesująca. Następnie poszukajcie podobnych projektów, które są realizowane w Waszym regionie. Możecie to zrobić także kontaktując się z organizacjami takimi, jak te biorące udział w naszym projekcie. Kim właściwie jesteśmy i jak do nas trafić? Dowiecie się na ostatnich stronach tego podręcznika.

IT'S YOUR RESPONSIBILITY!

Opis projektu

Było to szkolenie zorganizowane w ramach akcji 4.3 programu Młodzież w działaniu. Wzięło w nim udział 35 uczestników z 15 krajów europejskich. Jego celem było uświadomienie młodym pracownikom, jak ważna w prowadzeniu i zarządzaniu projektami jest odpowiedzialność społeczna. W trakcie szkolenia uczestnicy poznali definicję i praktyczne znaczenie tego pojęcia, a także dyskutowali, jaką rolę w projektach młodzieżowych odgrywa odpowiedzialność społeczna.

Działania, które miały miejsce podczas szkolenia, to między innymi: sesje robocze, wymiana wiedzy i dobrych praktyk, gry i ćwiczenia grupowe, wizyty w placówkach kulturalnych czy też wieczór międzykulturowy.

Podsumowaniem projektu stał się podręcznik dla młodych ludzi podejmujących pracę, utrwalaony na DVD - zawierający klipy, zdjęcia, zestaw materiałów szkoleniowych oraz informacje o programie Młodzież w działaniu.

Projekt sfinansowany przez: Młodzież w działaniu, Akcja 4.3
http://eacea.ec.europa.eu/youth/programme/action4_en.php#2

Więcej informacji: Aby promować projekt i jego rezultaty stworzony został specjalny blog:
www.busteniresponsibility.blogspot.ro

Zdaniem uczestników:

“Dla nas udział w projekcie był świetnym przeżyciem. Jesteśmy bardzo zadowoleni, że mogliśmy zainicjować taką współpracę. Szkolenie zmieniło nasz sposób myślenia i pokazało nam, jak organizować i korzystać z dostępnych projektów, jak dzięki nim podróżować po Europie, stać się bardziej aktywnymi obywatelami swojego miasta i wykorzystywać każdą chwilę, jako okazję do nauczania się czegoś nowego.” Melek and Taner - Turkey

EUROPOLIS

Opis projektu

Projekt był adresowany do absolwentów kierunków społecznych: politologii, socjologii, stosunków międzynarodowych, europeistyki, którzy mieli problemy ze znalezieniem pracy. W ramach projektu 15 osób wyjechało na 13 tygodni stażu zagranicznego – 6 osób do Wielkiej Brytanii, 2 do Włoch, 3 do Hiszpanii i 4 do Niemiec.

Uczestnicy mieli możliwość rozwijania swoich umiejętności zarządzania projektami pracując w większości w organizacjach pozarządowych. Stawiali pierwsze kroki w swoich karierach zawodowych. Aby dobrze przygotować się do udziału w stażach, uczestnicy wzięli udział w serii bezpłatnych kursów przygotowawczych: językowym, międzykulturowym oraz pedagogicznym. W ramach projektu pokryto koszty podróży, zakwaterowania oraz kieszonkowego uczestników.

Projekt sfinansowany przez: Program Leonardo da Vinci
http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/ldv_en.htm

Koordynator projektu: Semper Avanti

Więcej informacji: www.semperavanti.org

Zdaniem uczestnika:

“Udział w stażu zagranicznym w Niemczech był dla mnie jedną z najlepszych decyzji, jakie podjęłam po zakończeniu studiów. Teraz mam możliwość wpisania sobie tego doświadczenia do CV – a jest ono bardzo ważne dla następnych, potencjalnych pracodawców.”

Karolina, stażyska w Niemczech

BALKANS VS BALTICS

– HOW TO DEAL WITH YOUNG VOLUNTEERS

Opis projektu

Była to wymiana młodzieżowa zorganizowana w ramach akcji 1.1 programu Młodzież w działaniu. Organizatorzy zgromadzili grupę 44 młodych osób z Łotwy, Litwy, Estonii, Finlandii, Grecji, Bułgarii, Turcji oraz Rumunii. Projekt odbył się w Busteni (Rumunia) w marcu i kwietniu 2012. Trwał 7 dni. Jego celem było uświadomienie młodzieży różnorodności kulturowej i jej znaczenia dla projektów europejskich angażujących młodych wolontariuszy.

Głównymi narzędziami wykorzystanymi w trakcie projektu były media i teatr. Oprócz tego, uczestnicy wzięli udział w debatach, prezentacjach, grach i ćwiczeniach grupowych. Oprócz tego zorganizowali też wieczór międzykulturowy. Na przestrzeni 7 dni równolegle odbywały się dwa warsztaty skupione wokół produkcji medialnej oraz teatru społecznego. Finałem projektu był występ składający się z trzech sztuk teatralnych oraz kampanii promującej różnorodność kulturową poprzez plakaty, klipy wideo, ulotki i przewodnik międzykulturowy o stereotypach w wizerunkach krajów uczestniczących w projekcie.

Projekt sfinansowany przez: Młodzież w działaniu, Akcja 1.1
http://eacea.ec.europa.eu/youth/programme/action1_en.php#1

Więcej informacji: www.balkanbaltic.blogspot.ro

Zdaniem uczestników:

“Wymiana młodzieżowa BALKANS vs BALTICS była dla nas bardzo użyteczna także ze względu na swój aspekt nieformalny. Po pierwsze, działania zaplanowano tak, żeby poszerzyć nasz sposób myślenia o innych kulturach i grupach ludzi. Po drugie, wymiana pomogła wszystkim rozwinąć umiejętności w trakcie tworzenia naszego “produktu końcowego” (klipów, sztuk itp.). Oczywiście najlepszą częścią tego doświadczenia jest po prostu możliwość spotkania ludzi z różnych kultur, mających różne style życia. Uczenie się nie polega przede wszystkim na wykładach, tylko na wymianie wiedzy i doświadczeń z innymi. A to właśnie był cel i sens tego projektu.” **Vytenis Danyla - Litwa**

MULTICULTURAL LANGUAGE CAFE

Wolontariat

Opis projektu

Jest to projekt tak zwanego Wolontariatu Europejskiego realizowany w ramach akcji 2 programu Młodzież w działaniu. Wolontariusze z wielu krajów europejskich spędzają 9 miesięcy we Wrocławiu pracując z dziećmi, młodzieżą i osobami starszymi na całym Dolnym Śląsku. Prowadzą warsztaty na temat praw człowieka i edukacji globalnej. Spotkacie ich też we wrocławskiej Mediatece, gdzie udzielają darmowych lekcji i konwersacji w językach obcych. Organizują także wiele działań w innych organizacjach pozarządowych.

Projekt sfinansowany przez: Młodzież w działaniu, Akcja 2
http://eacea.ec.europa.eu/youth/programme/action2_en.php
Więcej informacji: <http://mlcsemper.wordpress.com>

Koordinator projektu: Semper Avanti

Zdaniem uczestników:

“Miesiące spędzone we Wrocławiu były NIESAMOWITE. Na pewno kończę ten projekt bogatszy o wiele umiejętności, które zdobyłem w trakcie wolontariatu. Mogę też pochwalić się lepszym CV. Ale przede wszystkim, zostanie mi po Wrocławiu wiele dobrych wspomnień. Jeszcze raz dziękuję Wam za tę świetną okazję do przeżycia przygody. Będę wspominał swój czas tutaj, wszystkich ludzi których poznałem, te dobre, ale też i te trudne przeżycia i pewnie zdarzy mi się uронić łzę.”

Domenico Corniola, Italy

BREAK BOUNDARIES BY BREAKING

Opis projektu

Ten projekt został zorganizowany jako inicjatywa młodzieżowa w ramach programu Młodzież w działaniu. Jego celem było dotarcie do młodych ludzi, którzy nie mają możliwości rozwijania swoich zainteresowań, by promować wśród nich pozytywne aspekty kultury hip-hop. Program oparto na serii warsztatów tanecznych, które zakończyły się festiwalem zorganizowanym przez uczestników. Działania w projekcie zaplanowano tak, aby przeprowadzić biorącą w nim udział młodzież przez skomplikowany proces organizacji takiego wydarzenia. Do inicjatywy zaprosiliśmy 26 młodych osób z Młodzieżowego Centrum Socjoterapii we Wrocławiu. Cały projekt trwał 7 miesięcy.

Projekt finansowany przez: Młodzież w działaniu, Akcja 1.2
http://eacea.ec.europa.eu/youth/programme/action1_en.php#2

Więcej: www.facebook.com/konfrontacjebbb

Koordynator projektu: Semper Avanti

Zdaniem uczestników:

“Konfrontacje taneczne “Break Boundaries by Breaking” były bardzo udanym wydarzeniem, które zostanie na długo zapamiętane, przede wszystkim dzięki kreatywności organizatorów i niesamowitej atmosferze.”

Inicjatywa młodzieżowa

CIVITATIS

Opis projektu

Projekt odbył się w Nowym Gierałtowie (małej miejscowości w Kotlinie Kłodzkiej, niedaleko granicy z Czechami), od 20 do 27 sierpnia 2012. Zgromadził 40 uczestników w wieku od 18 do 30 lat z 8 krajów Europy. Polegał na symulacji obrad rady miejskiej.

W trakcie projektu uczestnicy dyskutowali o całym szeregu problemów związanych z funkcjonowaniem społeczności w skupiskach miejskich. Zakres debat obejmował tematy takie, jak udział młodzieży w życiu społeczeństwa, demokracja, społeczeństwo obywatelskie, obywatelstwo europejskie,

Edukacja obywatelska

edukacja, tolerancja i problem dyskryminacji, migracje, problemy ekonomiczne, różnorodność kulturowa, zatrudnienie młodzieży czy zdrowy tryb życia. Celem projektu było zwrócenie uwagi młodych ludzi na problemy, które dotyczą wiele miast: bezrobocie, rozwarstwienie społeczne, dyskryminację mniejszości.

Młodzież miała też zastanowić się, jakie wymogi powinno spełniać miasto w zakresie architektury, planowania przestrzennego, infrastruktury czy edukacji. Wykorzystanie symulacji miało wyrobić w uczestnikach nawyk aktywnego udziału w życiu społeczności lokalnych i podejmowania dialogu z władzami. ▶

Żeby osiągnąć ten efekt, młodzi musieli przekonać się, jak złożonym organizmem jest każde miasto. W trakcie projektu odbyły się także warsztaty, debaty, dyskusje oraz prace w grupach roboczych.

Projekt finansowany przez: Młodzież w działaniu, Akcja 1.3
http://eacea.ec.europa.eu/youth/programme/action1_en.php#3

Więcej informacji: www.semperavanti.org

Koordynator projektu: Semper Avanti

Zdaniem uczestników:

“Udział w projekcie Civitatis był jednym z najbardziej interesujących doświadczeń w moim życiu. Symulacja pracy rady miejskiej, którą przygotowało Semper Avanti, dała mi zupełnie nowe spojrzenie na to, jak w praktyce działa demokracja. Wcześniej nie zdawałem sobie sprawy, jak wiele czynników i problemów muszą wziąć pod uwagę władze miasta podejmując nawet najprostsze decyzje. Symulacja jako sposób uczenia się okazała się bardzo skuteczna i interesująca. Aktywne uczestnictwo we wszystkich działaniach pozwoliło mi zrozumieć wiele złożonych problemów” **Mariusz, Polska**

YOUTH – GLOBAL AWARENESS AND VOLUNTARY SERVICE

Wolontariat

Opis projektu

Celem tego projektu było zwiększenie uczestnictwa młodzieży z mniejszymi szansami w działaniach wolontaryjnych poza granicami kraju. Przez to, młodzież biorąca udział miała stać się bardziej aktywna, lepiej zintegrować się ze społeczeństwem i zwiększyć swoje szanse na zdobycie pracy. Uczestnicy wyjechali na 3 miesiące na Filipiny, gdzie pracowali jako wolontariusze. W trakcie swojej pracy mieli okazję doświadczyć bardziej proekologicznego stylu życia, w tym rolnictwa, produkcji czy konsumpcji. Pracowali z lokalną ludnością, od której nauczyli się m.in. tajników survivalu z wykorzystaniem surowców dostępnych w tropikalnych lasach.

Projekt finansowany przez: Młodzież w działaniu, Akcja 3.2
http://eacea.ec.europa.eu/youth/programme/action3_en.php#2

Więcej informacji: <http://evsscouts.wordpress.com>

Koordynator projektu: ZHP - Hufiec Wrocław

Zdaniem uczestników:

“To nasz pierwszy dzień na Filipinach. Mieszkamy w murowanym domku mając ocean dosłownie tuż za oknem! Od razu wybraliśmy się rzucić okiem na rafę koralową. Wieczorem spotkaliśmy się przy kolacji – i to jakiej! Smażone ryby, bakłażany, ryż, zupa rybna, sałatka z glonów i keczup bananowy – wszystko jedzone rękoma, z liśćmi bananowca. Za tydzień będziemy już gotować sobie sami. Dzień skończyliśmy przy ognisku, dzieląc się pierwszymi wrażeniami: zachwytem, niedowierzaniem, zaskoczeniem, podekscytowaniem. Nie mogę doczekać się jutra!”

Karolina, Polska

WIĘCEJ O NASZYM PROJEKCIE OPIS MOBILNOŚCI

Pierwsze spotkanie – Włochy

Pierwsze spotkanie w ramach naszego projektu odbyło się w miejscowości Capistrello, niedaleko L'Aquila, w środkowych Włoszech, w listopadzie 2011 roku. Siłą rzeczy, miało ono na celu przede wszystkim “wystartowanie” z działaniami.

Pomysł na cały projekt narodził się oczywiście na długo przed jego rozpoczęciem, kiedy partnerzy doszli do wspólnego wniosku, że potrzebna jest silniejsza promocja edukacji pozaformalnej i nieformalnej jako narzędzi pomocnych przy rozwiązywaniu problemów wielu młodych Europejczyków. W trakcie wizyty we Włoszech doprecyzowaliśmy koncepcję i ustaliliśmy szczegółowy plan działań.

Pierwsze dni obfitowały w sesje robocze. Rozpoczęliśmy pracę od sięgnięcia z powrotem do uzasadnienia dla całego projektu. Wymieniliśmy informacje o sytuacji młodzieży w naszych krajach i regionach. W ciągu kilku dłuższych dyskusji zorientowaliśmy się, które problemy są dla nas wspólne, a które charakterystyczne dla konkretnego kraju. W oparciu o tę wiedzę dopracowaliśmy koncepcję celów projektu. Poza tym dowiedzieliśmy się też sporo o sobie nawzajem - przede wszystkim o tym, jakie doświadczenie mają nasze organizacje z wykorzystaniem metod edukacji poza- i nieformalnej. Był to naturalny początek całego procesu wymiany dobrych praktyk, który trwał później przez cały projekt.

Wykorzystaliśmy sesje robocze także po to, by szczegółowo zaplanować wszystkie dalsze kroki. Rozdzieliliśmy pomiędzy siebie zadania. Rozważyliśmy możliwości wykorzystania strony internetowej projektu i inne działania promocyjne. Dyskutowaliśmy też sporo nad pomysłem stworzenia tego podręcznika i nad jego potencjalnym kształtem. Doszliśmy do wniosku, że pomijając inne możliwe jego funkcje, powinien przede wszystkim stanowić zwarte, łatwo zrozumiałe źródło

kluczowych informacji na temat edukacji pozaformalnej i nieformalnej dla ludzi, którym ten temat jest prawie lub zupełnie obcy.

Spotkanie we Włoszech zapoczątkowało cykl działań, dzięki którym zapoznawaliśmy się nawzajem ze swoimi narodowymi systemami edukacji, ich zaletami i wadami. Pracownicy lokalnego przedszkola opowiedzieli nam o tym, jak wygląda szkolnictwo we Włoszech. Prześledziliśmy ścieżkę edukacji i natychmiast posypały się pytania o skuteczność nauczania formalnego i perspektywy zawodowe młodych ludzi i osób

dorosłych, którzy nie mają dostępu do zajęć pozalekcyjnych czy też dodatkowych możliwości rozwoju. Ten temat był niejako kontynuowany podczas wizyty naszej grupy w miejscowości L'Aquila, która kilka lat temu ucierpiała w silnym trzęsieniu ziemi. Zniszczenia materialne, widoczne gołym okiem, to jednak tylko część konsekwencji tego kataklizmu. Równie, a może nawet bardziej istotne, były szkody o charakterze społecznym. Miasto straciło dużą liczbę miejsc pracy, a perspektywy dla lokalnej ludności, w tym młodzieży, są raczej ponure.

Ważną częścią pobytu we Włoszech była wizyta w urzędzie miasta Capistrello. Nasza grupa spotkała się z przedstawicielem burmistrza. Chcieliśmy zachęcić lokalne władze do bliższej współpracy z organizacjami pozarządowymi, które mogłyby pomóc w zwalczaniu bezrobocia i zmianie biernych postaw wśród młodzieży. Przedstawiliśmy możliwości, jakie w tej kwestii dają programy Unii Europejskiej. To spotkanie pomogło nam jeszcze dokładniej określić cele projektu i zaplanować szczegóły działań, które mieliśmy podjąć na przestrzeni kolejnych kilku miesięcy.

Drugie spotkanie - Rumunia

Drugie spotkanie odbyło się w miejscowości Buzau, w Rumunii, w terminie od 7 do 12 maja 2012 roku. Wzięło w nim udział 25 osób. Głównymi celami tego spotkania było :

- określenie głównych przeszkód, które utrudniają europejskiej młodzieży korzystanie z możliwości, jakie dają mobilności międzynarodowe,

- nawiązanie kontaktów z osobami zaangażowanymi w edukację pozaformalną,
- uzgodnienie dokładnego kształtu ankiety, która miała zostać przeprowadzona wśród społeczności lokalnych w miastach-siedzibach organizacji partnerskich,
- zbieranie i analiza informacji na temat potrzeb edukacyjnych młodzieży i osób dorosłych,
- dyskutowanie o wspólnych problemach, ich możliwych rozwiązaniach oraz dobrych praktykach w obszarze edukacji pozaformalnej,
- uzgodnienie dalszego podziału zadań pomiędzy partnerów oraz zaplanowanie działań, które miały zostać podjęte przed następnym spotkaniem zaplanowanym na listopad tego samego roku.

Dyskusje odbywały się zarówno na wspólnych zebraniach wszystkich uczestników, jak i w grupach roboczych. Dotyczyły całego szeregu tematów: począwszy od przemysłów po spotkanie we Włoszech, przez ankietę przygotowaną dla naszych lokalnych społeczności, możliwości wykorzystania witryny internetowej projektu, materiałów informacyjnych wartych zamieszczenia na niej, a także działań mających promować ideę całego projektu. Ważnym punktem były też rozmowy o tym, co i w jaki sposób zawrzeć w podręczniku, który teraz czytacie.

W trakcie pobytu w Buzau przyjrzelśmy się także kilku lokalnym projektom, które gospodarze przedstawili nam jako przykłady dobrych praktyk w zakresie edukacji pozaformalnej. Dla przykładu projekt Mobilizaze: youth and action in labour market, koordynowany przez Fundatia Pentru Tineret Buzau, polegał na prowadzeniu całego cyklu szkoleń zawodowych dla bezrobotnych osób młodych z obszarów wiejskich. Z kolei projekty Acces oraz Conformed były adresowane do grup narażonych na wykluczenie społeczne, m.in. Romów oraz osób długotrwale bezrobotnych.

Udaliśmy się również z wizytami do kilku lokalnych instytucji, gdzie rozmawialiśmy na temat podjęcia szerszej współpracy w ramach unijnych programów Uczenie się przez całe życie oraz Młodzież w działaniu. Jako że nasz pobyt w Rumunii pokrywał się też z Dniem Europy (obchodzonym 9 maja), w liceum ekonomicznym przedstawiono nam przykłady projektów młodzieżowych realizowanych w Buzau, dotyczących kwestii takich, jak: przedsiębiorczość, prawa człowieka, odpowiedzialność społeczna czy zarządzanie projektami. W liceum sztuk pięknych Margareta Sterian byliśmy świadkami zajęć i lekcji dla przyszłych architektów, muzyków i plastyków. Z kolei w jednym z lokalnych przedszkoli kadra opowiadała o tym, jak stara się wprowadzić metody pozaformalne do instytucji kształcenia formalnego.

Jak zwykle, nie zabrakło okazji do bliższego zapoznania się z lokalną kulturą i ciekawymi miejscami. Wybraliśmy się na przechadzkę po tak zwanych wulkanach błotnych,

odwiedziliśmy klasztor Ciolanu oraz otwarty park rzeźb Magura.

Wyjechaliśmy z Buzau mając uzgodnione plany na kolejne kilka miesięcy. Czekala nas praca nad aktualizacją strony internetowej, dopracowaniem koncepcji tego podręcznika oraz badaniem na temat edukacji pozaformalnej oraz rynku pracy, które później przeprowadziliśmy wśród naszych społeczności lokalnych. Jak się okazało, nasze odwiedziny nie przeszły bez echa. Informacje o spotkaniach roboczych i wizytach znalazły się w TV Buzau, lokalnym radiu i gazecie, a także na portalach internetowych.

Trzecie spotkanie - Turcja

Nasze trzecie spotkanie miało miejsce w miejscowości Sındırgı w Turcji, przebiegało od 2 do 8 listopada 2012. Była to świetna okazja, żeby dowiedzieć się więcej na temat edukacji, tak formalnej jak i pozaformalnej, w kraju o nieco odmiennym kulturze.

Jednym z pierwszych a zarazem najważniejszych punktów pobytu w Turcji była wizyta w lokalnym technikum. Spotkaliśmy się tam z nauczycielem informatyki odpowiedzial-

nym za przygotowanie strony internetowej naszego projektu. Zostaliśmy oprowadzeni po szkole oraz wprowadzeni w podstawy tureckiego systemu szkolnictwa zawodowego. Tak, jak podczas spotkań w innych krajach, dało nam to możliwość zadania szeregu pytań o mocne i słabe strony formalnego kształcenia, a także o to, jakie umiejętności są cenione na tureckim rynku pracy. Kolejny dzień upłynął nam na spotkaniach z lokalnymi oficjalami, w tym z burmistrzem Sındırgı, który nie krył zadowolenia z naszej wizyty, ponieważ stanowiła ona dla młodzieży wyjątkową okazję do spotkania z grupą obcokraj-

owców i doświadczenia międzykulturowego aspektu projektów unijnych. Młodzi Turcy mogli też porozmawiać z nami o tym, jak wygląda edukacja w pozostałych krajach biorących udział w projekcie.

Następnie spotkaliśmy się z przedstawicielem instytucji państwowej odpowiedzialnej za oświatę, który przedstawił nam jeszcze więcej szczegółów na temat tureckiego systemu edukacji. Nie zabrakło okazji do zadania szeregu pytań - z tego względu był to jeden z najciekawszych punktów naszego pobytu w Turcji.

W ramach przerwy w pracy wybraliśmy się na wycieczkę do ruin starożytnego Efezu. Okazało się, że jest to naprawdę fantastyczne miejsce. Z pomocą przewod-

nika poznaliśmy nieco historii i posłuchaliśmy wykładu o dziedzictwie kulturowym tego regionu i samego miasta. Mieliśmy też okazję zapoznać się odrobinę z lokalnym rynkiem pracy, gdy odwiedziliśmy kilka firm wraz z ich fabrykami. Dzięki temu zorientowaliśmy się lepiej w umiejętnościach i kompe-

tencjach, które są przydatne młodzieży szukającej zatrudnienia w regionie Balıkesir. Na koniec odwiedziliśmy inne lokalne technikum, w którym rozmawialiśmy z uczniami o ich planach i nadziejach związanych z karierą zawodową.

Czwarte spotkanie - Polska

Spotkanie w Polsce odbyło się w dniach 12-18 maja 2013 we Wrocławiu. Jako że było ono ostatnim w ramach projektu, chcieliśmy nim podsumować nasze prace i zebrać końcowe wnioski ze wszystkich dyskusji i debat, które odbyliśmy na przestrzeni 18 miesięcy. Szukaliśmy ścieżki, która pozwoli na coś więcej, niż zwykłe zakończenie projektu. Zgodnie z powodem, dla którego zainicjowaliśmy nasz projekt, chcieliśmy się przekonać czy uda się znaleźć w edukacjach poza- i nieformalnej odpowiedzi na problemy bezrobocia i bierności wśród młodzieży.

Dlatego też gospodarze spotkania wykorzystali wizytę partnerów we Wrocławiu, żeby przyrzeć się bliżej realiom polskiego systemu szkolnictwa i rynku pracy. Podjęliśmy dyskusję o tym, jak formy edukacji inne niż tradycyjne mogą poprawić sytuację młodzieży. Program spotkania był więc zaplanowany tak, by "przeprowadzić" nas przez wszystkie istotne aspekty tego tematu.

Pierwszą częścią było spotkanie z osobą odpowiedzialną z ramienia Wojewody Dolnośląskiego za nadzorowanie

pracy szkół zawodowych i monitorowanie jakości kształcenia w tych placówkach. Przedstawiono nam podstawowe zasady, na których opiera się polski system szkolnictwa zawodowego - także jego wady i zalety. Mogliśmy więc zapytać o to, jak dobrze tego typu formalne kształcenie przygotowuje młodych ludzi do konkurowania o miejsca pracy.

Następnego dnia odbyła się konferencja, w której wzięli udział przedstawiciele Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu oraz firmy ManpowerGroup. Jej cel był dwójaki. Po pierwsze, wysłuchaliśmy prezentacji o wynikach badania dotyczącego losów zawodowych absolwentów przeprowadzonego przez Uniwersytet Ekonomiczny. Rzuciły one nieco światła na kwestię tego, jak polskie szkolnictwo wyższe ma się względem oczekiwań i potrzeb edukacyjnych młodzieży.

Po drugie zaś, od pracownika ManpowerGroup dowiedzieliśmy się o tym, jak z perspektywy pracodawcy wygląda jakość i problemy systemu kształcenia formalnego. W interesującej prezentacji przedstawiono nam wyniki badań na temat tzw. luki kompetencyjnej pomiędzy wiedzą i umiejętnościami, które zdobywamy w szkołach, a tym, czego oczekują od nas pracodawcy. Po prezentacjach przeszliśmy do dyskusji m.in. nad tym, czy pracodawcy uważają edukację pozaformalną za pożyteczne narzędzie dla zdobywania i uzupełniania potrzebnych umiejętności.

Wracając do kwestii postrzegania problemu przez samą młodzież, spotkaliśmy się z wolontariuszami, których Semper Avanti gości w ramach EVS. Opowiedzieli nam o swoim doświadczeniu z wolontariatem europejskim i o tym, jak ta forma aktywności wpłynęła na ich życie oraz rozwój osobisty i zawodowy. Jako wolontariusze długoterminowi mogli zaświadczyć o walorach zarówno edukacji pozaformalnej, jak i uczenia się w działaniu, którego doświadczają na co dzień podczas swojego pobytu w Polsce. Konferencja i spotkanie były dobrą okazją, by wymienić myśli na temat dobrych praktyk związanych z edukacją poza- i nieformalną.

Mądrzejsi o wszystko, co zostało powiedziane, ostatnie dwa dni spędziliśmy na intensywnych sesjach roboczych, w czasie których zebraliśmy i podsumowaliśmy wiedzę oraz wnioski z całego projektu. Dopracowaliśmy także ostatnie szczegóły dotyczące tego podręcznika.

Chwilę przerwy w pracach wykorzystaliśmy na wyjazd do Wieliczki, gdzie nasi zagraniczni goście mogli podziwiać słynną kopalnię soli.

KIM JESTEŚMY?

OPIS PARTNERÓW

Soro Tori Onlus - Włochy

Soro Tori w języku wamàa
znaczy *dla lepszego jutra*.
Jutra pozbawionego granic,
uprzedzeń, zmierzającego do
rozwiązywania problemów
osób żyjących na marginesie

naszych rozwijających się społeczności lokalnych. Naszą misją
jest poszerzanie horyzontów, zwiększenie świadomości i st-
warzanie możliwości w zakresie rozwoju osobistego. Działamy,
ponieważ wiemy, że na lepsze jutro musimy pracować nie
“kiedyś”, ale “tu i teraz”.

Stowarzyszenie Soro Tori działa na terenie regionu Marsi,
promując takie programy jak Młodzież w działaniu, Grundtvig,
Leonardo itp. i ukazując możliwości, jakie Unia Europejska
oferuje młodym ludziom i dorosłym. Organizacja wysyła wolon-
tariuszy (w wieku 18-30 lat) do innych krajów europejskich
w ramach Wolontariatu Europejskiego (EVS) oraz przygotowała
i przeprowadziła szereg działań finansowanych ze środków
europejskich takich jak Młodzież w działaniu (szkolenia, wizyty
studyjne), Grundtvig jak również wymiany młodzieżowe.

Stowarzyszenie organizowało wolontariat w Panamie
oraz Beninie, w misji Pequeña Familia De Maria, z którą
współpracowało przez wiele lat, organizując fund-raising dla
projektów realizowanych dla społeczności lokalnych.
W regionie Marsi stowarzyszenie prowadzi szereg działań
skierowanych do młodzieży, dorosłych i rodzin, zachęca do
uczestnictwa społeczności lokalnej w projektach unijnych i
promuje edukację pozaformalną, która w tych rejonach jest
nieznana i rzadko prowadzona.

Projekt R.A.P. (Real Active Participation), realizowany w
ramach Akcji 1.3. Programu Młodzież w działaniu w którym
Stowarzyszenie uczestniczyło jako partner, został uznany przez
chorwacką Narodową Agencję (krajowego operatora pro-
gramu) jako przykład wzorowego projektu i był prezentowany
w Zagrzebiu w Chorwacji 19 i 20 czerwca 2013 r.

Kontakt:

Email: inf@sorotori.org;

Strona [www: www.sorotori.org](http://www.sorotori.org)

Youth Foundation Buzau - Rumunia

Youth Foundation Buzau (FPT) jest jedną
z najaktywniej działających organizacji
w południowo-wschodniej części Rumunii, około 100 kilometrów
od stolicy kraju, Bukaresztu. FPT jest organizacją parasolową dla
czterech stowarzyszeń, które zajmują się różnymi obszarami
tematycznymi. Została założona w 1990 roku, a start ułatwił jej
fakt, że odziedziczyła część majątku organizacji młodzieżowej
rumuńskiej partii komunistycznej. W efekcie, dziś FPT jest
właścicielem hostelu młodzieżowego, pubu, hali koncertowej
oraz przestrzeni biurowych.

Do głównych działań FPT należą:

- najstarszy rumuński festiwal rockowy top t-rock, który odby-
wa się co roku w maju,
- coroczny festiwal jazzowo-bluesowy Bluzau,
- konkurs gitarowy dla młodzieży Little Strings,
- Monumental Art Camp - obóz szkoleniowy organizowany
każdego lata, by zapoznać młodych artystów ze specjalnymi
technikami tworzenia malowideł religijnych,
- wydawanie czasopisma “Alandala”
- szkolenia dla młodzieży z zakresu kinematografii, fotografii
oraz web designu,
- działania pro-ekologiczne oraz ekoturystyka,
- cotygodniowe laboratoria edukacji pozaformalnej,
- działania przygotowujące młodzież do udziału w wymianach
młodzieżowych, seminariach i szkoleniach.

W ciągu ostatnich 9 lat bardzo ważną częścią naszej
działalności stały się programy Młodzież w działaniu.
Co roku bierzemy udział lub organizujemy szereg projektów dla
młodzieży oraz pracowników młodzieżowych. W ten sposób
z naszej pracy skorzystało już 350 młodych osób oraz 50 pra-
cowników, którzy wzięli udział w projektach odbywających się
w wielu krajach europejskich. FPT gościło 15 projektów z pro-
gramu Młodzież w działaniu obejmujących spory zakres tema-
tu: począwszy od praw człowieka, międzykulturowości, sztuki,
sportu, ochrony środowiska, odpowiedzialności społecznej czy
też przemocy internetowej.

Kontakt:

TOLEA POSTOVEI – international programmes manager
postoveitolea@yahoo.com;

Telefax: +40238.720.728; +40238.720.955;

GSM: +40.744.855.911;

Strona [www: www.fptbz.ro](http://www.fptbz.ro) – w przebudowie

Sindirgi Vocational and Technical Education Center - Turcja

Sindirgi Vocational and Technical Education Center (VTEC) została

założona w 1998 roku. W chwili obecnej ma 789 uczniów, w tym 180 dziewcząt. Uczy się u nas także 70 osób dorosłych, które w trybie zaocznym zdobywają podstawowe wykształcenie zawodowe. Kształcimy w kilku specjalnościach, takich jak elektryka, elektronika, IT, technologie przemysłowe, obróbka metalu i drzewa, technika motoryzacyjna, księgowość - finanse oraz pedagogika.

Nasza placówka chce być pionierem we wszelkich działaniach zapewniających społeczny i osobisty rozwój uczniów. Podejmujemy starania, by umożliwić młodzieży zdobycie kompetencji zawodowych i dalszy ich rozwój. W ten sposób ułatwiamy naszym absolwentom zdobycie pracy, a tym samym przyczyniamy się do rozwoju wybranych sektorów gospodarki, które potrzebują wykwalifikowanych pracowników. Jesteśmy bowiem świadomi, że brak stosownego przygotowania zawodowego jest obecnie jedną z przyczyn rosnącego bezrobocia, szczególnie na obszarach wiejskich takich, jak region wokół Sindirgi

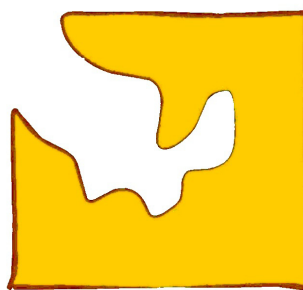
Naszą główną grupą docelową jest młodzież powyżej 15 roku życia, a także osoby dorosłe. VTEC umożliwia swoim dorosłym uczniom samodzielną organizację i realizację projektów. Wierzymy w to, że zarówno młodzi, jak i dorośli mogą zmieniać świat wokół nas na lepszy.

Jesteśmy otwarci na propozycje projektów, szczególnie współpracę w ramach programów takich, jak Leonardo da Vinci czy też Grundtvig. Mamy już na koncie udział w kilku takich inicjatywach. Dzięki udziałowi w projekcie "Better tomorrow" nasi uczniowie będą mogli poszerzyć nie tylko wiedzę i umiejętności związane z międzykulturowością i działaniami międzynarodowymi, ale też skonfrontować swoje doświadczenia z tym, jak wygląda szkolnictwo i edukacja pozaformalna w innych krajach europejskich.

W ramach naszej działalności zajmujemy się także kwestiami zatrudnienia, wykluczenia społecznego, demokracji, praw człowieka, sztuki, kultury oraz rozrywki dla młodzieży.

Kontakt :

Strona www: www.sindirgimetem.meb.k12.tr

Semper Avanti - Polska

Semper Avanti jest organizacją pozarządową założoną w 2000 roku przez grupę młodych ludzi zainteresowanych ideą współpracy międzynarodowej oraz inicjatywami młodzie-

żowymi. Rozumiejąc, że młode pokolenia stanowią o naszej przyszłości, stworzyli oni stowarzyszenie, aby wspierać edukację i rozwój osobisty młodzieży.

Przez swoje działania Semper Avanti chce wspomagać młodych w poszerzaniu wiedzy o Europie, jej krajach, mieszkańcach, kulturach i wartościach.

Nasza organizacja tworzy możliwości do rozwoju kreatywności, inicjatywy oraz umiejętności interpersonalnych. Staramy się zaszczepiać tolerancję i zrozumienie dla różnorodności kulturowej, a także pokazywać wartość aktywnej postawy wobec problemów społecznych. W ten sposób przyczyniamy się do tworzenia prawdziwego, nowoczesnego społeczeństwa obywatelskiego.

W pierwszych latach swojej działalności Semper Avanti skupiło się na inicjatywach programu Młodzież w działaniu, prowadząc i biorąc udział w projektach niemal wszystkich akcji tego programu.

Obecnie, w odpowiedzi na kolejne pojawiające się wyzwania i potrzeby wśród młodzieży, angażujemy się także w program "Uczenie się przez całe życie".

Staramy się szukać odpowiedzi na problemy, z którymi tak młodzi, jak i dorośli mierzą się w kwestii kształcenia i kariery zawodowej. Dlatego też bierzemy udział w projektach partnerskich i mobilnościach, współpracując z organizacjami z praktycznie wszystkich krajów UE.

W ramach programu Leonardo da Vinci działamy z wieloma placówkami edukacyjnymi z Dolnego Śląska na rzecz ich uczniów i absolwentów.

Kontakt :

tel. +48 717 585 052

fax +48 717 585 964

e-mail: info@semperavanti.org

Strona www : www.semperavanti.org

Handbook of informal and non-formal learning

For a Better Tomorrow

INTRODUCTION

Who is this manual for?

The intended recipients of this manual are:

- the youth of partner countries engaged in our project (Italy, Poland, Romania and Turkey), who are interested in non-formal education and different opportunities for self-development,
- organisations and institutions providing non-formal education,
- organisations and institutions engaged in working with the youth or young adults,
- employees of higher education institutions.

What is it for?

First of all, the manual is meant to explain what non-formal education is. You might have heard of it or even taken part in it, and yet you may have never realised it. As we have found out, many of us have some idea about it, but we often do not know exactly what forms non-formal education can take. On the following pages we specify how to understand that term.

The manual will also help you to understand how non-formal education affects your life, skills, competences and attitudes. As the name itself suggests, it is something different than the education you receive at schools. It also works differently - the learning process is not like the usual 'sit at school and memorize stuff from books' mechanism. We attempt to describe non-formal learning methods and how they can contribute to your development.

Apart from being different from traditional, formal education, non-formal education is a very diverse phenomenon – it can take many different forms. Some of them you might be familiar with, while some others you have never tried, or perhaps even heard of. Therefore, yet another purpose of this publication is to give you examples of various activities that fall within the scope of non-formal education. This should give you an overview of available options and opportunities, so that you can choose those that best match your interests and needs.

But why should you be interested in non-formal education in the first place? Well, the last, but certainly not least, purpose of this manual is to give you some good reasons. On the following pages, you will find an explanation of how non-formal learning can help you take better control of your life.

Why should you read it?

As it is stated in one of the following sections, the current labour market is demanding and in order to succeed, you may need new, additional skills or experience that you will simply not get at school. This is where non-formal education comes into the picture – it will provide you with skills you might have never thought of (apart from those you know you need) and prove to be the solution to those of you who need or want to develop themselves.

Contents

About non-formal and informal education 29

What do we think non-formal education is? Research result 32

The youth on the labour market 34

What can I do to get these skills? 36

What did we do during the project? 41

Who we are? 45

ABOUT NON-FORMAL AND INFORMAL EDUCATION

One of the key features of both non-formal and informal education is that these approaches work a little differently than formal education we all know and go through.

Informal education is often described succinctly, yet very aptly, as ‘learning by doing’. There are many things we learn through experience, without actually committing ourselves to the act of learning. It happens, sometimes unintentionally, as a ‘by-product’ of our work, leisure activities or interests. It occurs when, for example:

- we gain project management skills by being assigned to projects our company runs,

- we learn about foreign culture and language during a stay abroad,
- we gain IT skills while using computer at home,
- we learn something through volunteering, cultural and leisure activities or sports.

As opposed to informal, non-formal education involves an intentional, structured process designed with learning outcomes in mind, and in this it is similar to formal education. However, there are several crucial differences (graphic 1).

Learning is also about roles. In non-formal education the typical ‘master – pupil’ relation is often replaced by a more partner-like relations. Those who would be called ‘teachers’ in school, in non-formal system assume roles of ‘mentors’, ‘coaches’ or ‘facilitators’ – their role is not so much to teach, as to help us learn by guiding as through that process.

Formal education

- long-term, general tool
- standardized, rigidly structured
- academic, teacher-centred
- institution-based, isolated from the environment
- hierarchical

Non-formal education

- short-term, specific tool
- individualized, adaptable, flexible
- practical, learner-centred
- environment-based
- self-governing, based on more equal relations

Here are the definitions of informal education used by

Non-formal education

broadly, learning outside the formal school/vocational training/university system, taking place through planned activities (e.g. with goals and timelines) involving some form of learning support.

Another important assumption of non-formal education is that learners also benefit from interacting with each other – it is sometimes called ‘peer learning’.

Like informal, non-formal learning can take many different forms, for example:

- programmes to impart work-skills, literacy and other basic skills for early school-leavers,
- in-company training,
- structured online learning,
- courses organised by civil society organisations for their members, their target group or the general public.

Why is it useful? As we have hinted in the introduction, these days, finding a job is not nearly as easy as we might wish for. In fact, for many people – especially those below 30 years of age - it is a very, very challenging task. Official EU statistics show that in some countries, unemployment among the youth (<25) is as high as 55%.

A part of the problem lies in the fact that in many cases formal education (even studies) does not prepare us well for work. To prove this point, in one of the latter sections of this manual we have included a little insight into employers’ opinion on this subject. For now, let it suffice to say that schools often fail to provide us with the kind of practical skills and experience that are needed at work.

As you might have guessed from the descriptions above, this is where non-formal and informal education can be helpful. The ‘learning by doing’ phrase itself suggests that the whole point of informal education is its practical, experience-based character.

We learn as we go – the whole process of gaining or honing new skills occurs while we apply them in practice. Non-formal education also puts emphasis on being more ‘realistic’ – focused on dealing with real-life situations and tasks. **While school gives us certain knowledge, non-formal education is often about showing us how to use it.**

Secondly, almost every young person beginning their professional career comes to a point where it turns out they need a piece of knowledge or skills that their school programme simply did not cover. It might be about a particular computer software that is used by a company for which they work, or it might be about self-presentation skills that is needed to land a job in this company in the first place.

This is where non-formal and informal education come in helpful. These non-traditional methods do not employ the concept of a rigid, closed programme. What you learn depends on what you need – and unlike in school, you tutor on a non-formal education course asks about our

non-formal and the European Union:

Informal education

learning that is not organised or structured in terms of goals, time or instruction. This covers skills acquired (sometimes unintentionally) through life and work experience.

needs. Public speaking, team management, entrepreneurship, first aid – the list of competences we can work is practically endless.

A big advantage of non-formal education lies in how we learn. We all know that effects of learning depend greatly on methods: the more interested and engaged we become in the subject, the more we benefit from the learning process. This is why non-formal education extensively uses diverse, dynamic, interactive activities that are often designed to make us work not only on the subject matter, but also on our personal traits, like creativity, ability to lead or work in a team.

Many participants claim this set of methods is what makes the whole experience more useful than traditional schooling. Moreover, the plane of non-formal education is where you will most likely find innovative techniques and tools – it is much easier to introduce them in such a flexible learning environment than in rigidly structured formal schooling. Yet another great feature of informal and non-formal education is their broad accessibility and virtually unlimited time scope.

Put simply: it is available to anyone, and we can use it at any point of our life, regardless of age. This is important because these days in order to find, keep or change jobs we have to continuously improve and learn new things. Not only that – we also have to be ready to adapt to changing reali-

ties. Some of us will have to try several different professions during our careers. To describe the way of dealing with this phenomenon, the EU uses the concept called ‘lifelong learning’ (as you can see, the name is pretty self-explanatory). Informal and non-formal education are perfect tools for this. You can benefit from it when you are 17 and still in high school, 25 and unemployed or 55, with loads of professional experience.

Non-formal and informal methods are applicable to people of any age, but also any social/economic status. They can be extremely helpful for those who, for whatever reason, have prematurely interrupted their formal education. This is so because employers increasingly look beyond our degrees and diplomas, searching for actual skills, abilities and experience.

There are plenty available opportunities where prior educational background (or lack thereof) is simply irrelevant – it matters what you are willing to learn, rather than how much you already know. We can use these opportunities as a starting point for further, adult education, be it formal or non-formal. It may well turn out that something you learn through a non-formal training – even if it is not formally recognized in any way – will allow you to get a decent job, or get promoted to a better position.

Knowing this, the EU provides opportunities targeted at all kinds of different groups of people, with particular attention to vulnerable or economically underprivileged social groups.

WHAT DO WE THINK NON-RESEARCH RESULT

The research described below was organized in 4 urban areas of the partner countries: Italy, Poland, Romania and Turkey. It was conducted in the shape of 3 group focus interviews (unstructured discussion in groups of 8-10 participants) in each country in November 2012.

The respondents were people between 16 and 29 years of age (who have started looking for jobs). The main goal of this research was to identify whether, and if so, how young people understand the concept of non-formal education and what they think is missing from the formal education system. Additionally, the research was aimed at exploring the extent of youth's knowledge about educational opportunities offered by EU-funded programmes.

Main conclusions

1. What is missing from the formal education system (schools and universities)?

- Youngsters are not properly trained to work. In Poland and Romania, all respondents said that educational contents are not matched to the requirements of the labour market. In Italy, many of them think that knowledge in the school is outdated and lessons are irrelevant to today's world. *'Classes and courses are based on old, outdated curricula'* – they said in Poland and Romania. In Turkey, Poland and Romania, respondents pointed out the lack of practicing. There is a lack of practical and up-to-date knowledge. *'There is too much information and not enough education'* – Romanian interviewees said. *'They are not teaching us how to deal with a specific problem, instead, they give us theorems'* – concurred those in Poland.
- The communication problems between the students and the teachers. There is poor communication between students and teachers outside the teaching topics (a problem pointed out in Romania and Turkey).
- Teaching methods in school are unattractive for students. Romanian respondents found the way of teaching today unattractive and stiff. *'Formal education lacks activities that would help students understand what they learn and facilitate memorizing important information'* – added Polish participants. Turkish respondents claimed education provided by schools doesn't encourage students and is not individualised with regard to their interests.

2. What do young people understand through the concept of non-formal education?

- Most youngsters have never heard of this concept, but they tried to explain it in their own words.
- Respondents from all countries said it is something that you learn outside of school.
- Non-formal education is associated with: individual learning (out of school), learning through other people's advice, learning by doing (experience).
- In the eyes of youngsters, non-formal education is: practical, attractive, interactive. Additionally, it is associated with: freedom of expression, working in groups, learning for your own satisfaction, education through games.

FORMAL EDUCATION IS?

3. What forms of non-formal education are known to youngsters?

- In order of frequency of response, these forms are: learning foreign languages in language schools, ITC courses, on-line courses, mass-media, other people's advice, watching educational tv programmes, visits in libraries, theatres, etc. organized by schools, activities organized in students' or youth organizations (role playing game, debate, round table, theatre forum, musical events).

4. What forms of non-formal education would youngsters like to make use of?

- The interviewees claimed they felt unprepared for taking up jobs and meeting the expectations of the labour market. Consequently, they felt non-formal education is a way to remedy this problem.
- The fields they want to explore more are: foreign languages, ITC, psychology, personal development, running a company, handling stress, history, tourism, cooking, alternative sports, self-presentation.

5. Where do young people seek information about non-formal education?

- This item, along the definition of the concept, was the most problematic one. Youngsters' most frequent first response was: 'we don't know'. Then, they started to list the sources most often used in general: public education centres/local cultural centres/youth NGOs, internet; platforms or specific sites, Facebook, Yahoo, language schools, libraries, specialized centres running extra-curricular courses, TV programmes, universities, friends.

6. What do youngsters know about EU-funded programmes related to non-formal education?

In all countries involved in this research only one or two people in every group could name the EU programmes, particularly 'Youth in Action'. Usually, this programme was associated with trips abroad.

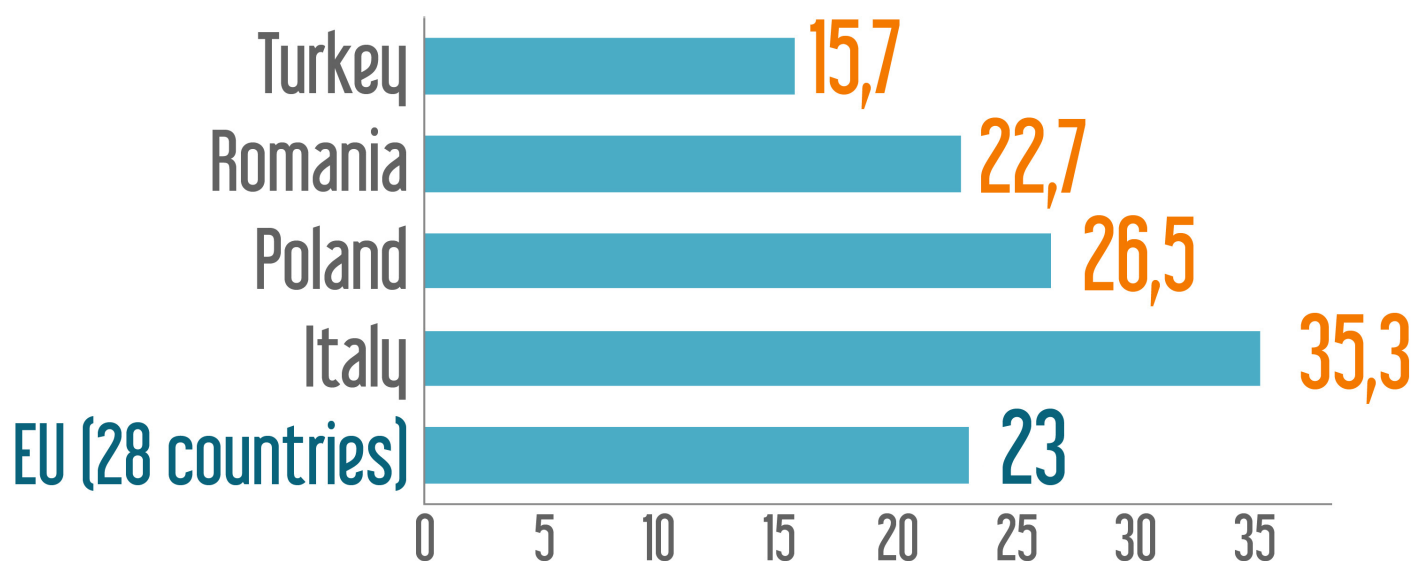
THE YOUTH ON THE LABOUR MARKET

Whenever the subject of youth's situation on the labour market is discussed, one word reappears more frequently than others – unemployment.

There are two main reasons why youngsters face it so often. Firstly, they have to compete against their older, more experienced colleagues. Secondly, there is not enough internship or vocational training placements which they could use to kick-start their careers.

How big exactly is the scale of this problem? Numbers speak for themselves. The graph below shows youth (people aged 25 or less) unemployment rate for our partner countries (that is: Italy, Poland, Romania and Turkey), as well as for the entire EU. As you can tell from the graph, the entire EU suffers from the problem to a greater or lesser extent. Worryingly, there are countries where the youth unemployment rate is even higher, exceeding 50%!

This raises the question: how to deal with this situation? What can we do to improve our chances on the labour market? What kind of employees are sought by employers? You will find answers to some of these questions on the following pages.

Graph 1. Unemployment rate of people below 25 years of age in chosen European Union member states – dated 2012.

Source: Eurostat, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_unemployment_ifs/data/main_tables

Requirements towards young people who are looking for jobs, as seen by employers

What can we do not to join the group of unemployed? The simplest solution is: meet the employers' expectations. But what exactly does that mean? In other words, what do they actually expect and look for in their potential employees?

To find some answers, we have looked into research that one of the Polish universities conducted among companies hiring its graduates. One of its conclusions tells us what kind of skills and character traits employers find important when they consider hiring someone.

So, what do they pay attention to? During the research, employers were given a list of abilities and traits that might determine whether or not a person seems like a good candidate for a given position. **They were asked to grade these abilities from 1 to 5, where 1 means a given skill is completely irrelevant, while 5 means it is very important.** The number you can see in the table are averages from their answers.

SKILL	AVERAGES
Commitment to one's tasks	4,78
Responsibility	4,71
Communicativeness	4,56
Ability to work in a team	4,51
Self-reliance	4,51
Loyalty/honesty	4,5
Precision	4,48
Diligence	4,47
Energy and being keen on work	4,4
Creativity	4,16
Willingness to handle changes	4,05

Table 1. To what extent the following skills and personal traits make a job candidate appealing

Source: results of a research conducted among employers hiring trainees/graduates of Wrocław University of Economics

Looking at the table 1, you can see what employers look for when they decide if they want to hire someone. The next question we asked them was: do young people graduating from the university in question meet their requirements? The table below gives some idea on what skills are young job-seekers missing.

SOFT SKILLS	%
Engagement and initiative	34,0
Solving problems	29,1
Time management	26,2
Creativity	19,4
Communication / interpersonal skills	17,5
Logical thinking	17,5
Teamwork	9,7

Table 2. What shortcomings in soft skills have you identified among your trainees/university graduates?

Source: results of a research conducted among employers hiring trainees/graduates of Wrocław University of Economics

HARD SKILLS	%
Professional and technical knowledge	34,0
Information gathering and analysis	30,1
IT knowledge (software expertise)	21,4
Foreign languages	15,5
IT knowledge (general computer managing)	7,8

Table 3. What shortcomings in hard skills have you identified in among your trainees/university graduates?

Source: results of a research conducted among employers hiring trainees/graduates of Wrocław University of Economics

WHAT CAN I DO TO GET THESE SKILLS?

There are plenty of European institutions working everyday on great projects for youngsters like you.

You can develop the skills you or your further employers are looking for. The hardest part is to choose from the variety. But do not worry! We are going to help you!

In this chapter we introduce you some of our projects from the not so distant past. They differ from each other, so everyone could find something suitable for themselves.

There are training, volunteering, youth exchanges, and educational meetings. Read and consider, if there is anything interesting for you. Then look for similar projects in your region - we encourage you to ask in one of our institutions. You will find more information about them at the end of this publication.

IT'S YOUR RESPONSIBILITY!

Training courses

Description of the project

It was a training course under 4.3 action and it involved 35 participants from 16 organizations from 15 countries in Europe. The project took place for 7 days in Busteni, Romania. The aim of the project was to make youth workers and youth leaders aware of the importance of social responsibility for better project management and quality. Some important subjects were definition of social responsibility, its role in youth projects and providing a tool kit with new competences for youth workers.

The activities consisted of working sessions, cultural visits, intercultural evenings, presentations of partners and countries, sharing of good practices examples, games and exercises of group dynamics. The methods used were nonformal and included workshops, role plays, debates, interactive presentations, evaluations, all having the role of achieving the objectives. In the end a behaviour guide was issued in electronic version and included a DVD together with videoclips, photos, training kit and info about Youth in Action programme.

Project funded under: Youth in Action, Action 4.3

http://eacea.ec.europa.eu/youth/programme/action4_en.php#2

More info: A blog of the project was created to promote the activities and final results: www.busteniresponsibility.blogspot.ro

Testimony:

"For me personally, it was great to attend such a project and I am extremely happy that it is initiated by LLP network. The training course changed my way of thinking and showed me the way to participate and organize diverse projects, to travel all around Europe, to become active in my city, in my country, in Europe and to translate every single moment into a learning experience."

Melek and Taner - Turkey

EUROPOLIS

Internship

Description of the project

The project was addressed at graduates of social sciences: political science, sociology, international relations, European studies who experience problems with finding jobs. Under the project, 15 people have done 13 week-long internships in Great Britain (6 people), Italy (2 people), Spain (3 people) and Germany (4 people).

Participants have had the opportunity to gain experience in project management, mostly in non-governmental organisations. This way, they could take the vital, yet very difficult first step into their professional careers. To get ready for the experience, participants underwent a series of free-of-charge language courses, intercultural and pedagogical training. Project funding covered transport abroad, accommodation and a modest allowance.

Project funded under: Leonardo da Vinci Programm

http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/ldv_en.htm

Project run by: Semper Avanti

More info: www.semperavanti.org

Testimony:

"Going for an internship to Germany was one of the best decisions I have made after graduation. I had troubles finding a job in Poland, so I hope this kind of experience that I can now put in my CV will make me stand out from among other potential employees."

Karolina, who took an internship in Germany

BALKANS VS BALTICS

– HOW TO DEAL WITH YOUNG VOLUNTEERS

Description of the project

It was a youth exchange organised under the 1.1 action. The project gathered 8 promoters and 44 youngsters from Latvia, Lithuania, Estonia, Finland, Greece, Bulgaria, Turkey and Romania. The project took place for 7 days in Busteni, Romania, in March-April 2012.

The aim of the project was to raise youngsters' awareness of cultural diversity and its importance in European projects including young volunteers.

The main tools for that were media and drama, accompanied by debates, visits, presentations, intercultural nights, games and exercises. The main activities were two parallel workshops focused on social theater and media production. The final event was a show consisting of three plays of social theater and a visual campaign to promote cultural diversity conducted with the use of posters, videos, flyers and an intercultural guide about stereotypes in the participant countries.

Project funded under: Youth in Action, Action 1.1

http://eacea.ec.europa.eu/youth/programme/action1_en.php#1

More info: A blog of the project was created to promote the activities and final results: www.balkanbaltic.blogspot.ro

Testimony:

"Youth exchange BALKans vs BALTics was very useful for me not only in methodical/formal, but also in informal way. Firstly, activities that took place were designed to broaden the view to other cultures and groups of people, to destroy stereotypical point of view. Secondly, it helped develop personal skills while creating "products" of the exchange (video making, acting and so on). And of course, the best part was meeting different people from different cultures. Mostly learning is not about lectures and so on, but exchanging experiences with others. BALKans vs BALTics was all about this - exchanging knowledge and experiences."

Vytenis Danyla - Lithuania

MULTICULTURAL LANGUAGE CAFE

Volunteering

Description of the project

It is a European Voluntary Service project funded under Youth in Action, Action 2.6. Volunteers from different European countries come to Wrocław for 9 months to work with kids, teenagers and seniors in the Lower Silesia region. Volunteers' main subjects of interest are Human Rights and Global Education workshops, as well as activities for people of different age groups, Language cafe in Mediateka - language conversations, activities in Sektor 3, and other partner institutions.

Project funded under: Youth in Action, Action 2

http://eacea.ec.europa.eu/youth/programme/action2_en.php

More info: <http://mlcsemper.wordpress.com>

Project run by: Semper Avanti

Testimony:

"These 10 months I've spent in Wrocław have just been AMAZING.. Surely, I finish this project with a lot of skills that I achieved during my EVS, with a better curriculum and especially with a lot of good memories that I will take with me forever. Once again thanks everybody for this beautiful opportunity and adventure."

"I'll be reminding all the time all I did here, all those people that I have met and all those good and bad things that have been, and probably a tear will come out."

Domenico Corniola, Italy

BREAK BOUNDARIES BY BREAKING

Description of the project

This project was a Youth in Action youth initiative. It took place in Wrocław, Poland. The main purpose of our project was to reach young people who don't have opportunities to develop their interests, and to promote positive aspects of the hip hop culture. The programme was based on a series of dance workshops, finished with a festival organised by our participants. The activities during the project were designed to lead them to organising the final event. We invited 26 youngsters from the Youth Centre for Sociotherapy in Wrocław to take part in the initiative. The whole project lasted seven months.

Project funded under: Youth in Action, Action 1.2

http://eacea.ec.europa.eu/youth/programme/action1_en.php#2

More info: <https://www.facebook.com/konfrontacjebbb>

Project run by: Semper Avanti

Testimony:

"The Break Boundaries by Breaking Dance confrontations was a very successful event that will be long remembered, thanks to the creativity of the organisers and incredible atmosphere that was built throughout the festival."

One of the Dance groups that performer during the festival

CIVITATIS

Description of the project

The project took place in Nowy Gierałtów (a village in south-western Poland, near the border with the Czech Republic) between 20th – 27th August 2012. During the project 40 participants aged 18-30 from 8 European countries were simulating the proceedings of a city council.

The city itself was shaped by participants and constituted a base for a broader discussion on the current topics such as urban development, youth participation, democracy, European citizenship, civil society, education, discrimination and tolerance, migration,

economic problems, international cooperation, cultural diversity, youth unemployment, healthy lifestyle.

The purpose of the project was to draw youth's attention to problems that some cities face: unemployment, social stratification, discrimination of ethnic and other minorities, the architecture of urban space and its requirements, creating favourable conditions for business and education, the need for good infrastructure. Apart from that, the project was meant to instill the youth with the habit of participation and undertaking dialogue with the authorities. To do so, the project was designed to show them what a complicated mechanism any town/city. ►

The project used various methods: workshops, debates, discussions and meetings. A wide range of different methods helped to achieve the objectives and goals. Among the planned effects of the project were: greater involvement of youth in local affairs, as well as better understanding of the current problems.

Project funded under: Youth in Action, Action 1.3

http://eacea.ec.europa.eu/youth/programme/action1_en.php#3

More info: www.semperavanti.org

Project run by: Semper Avanti

Testimony:

"The project "Civitas" was one of the most interesting experiences of my life.. The simulation of running a city council prepared by Semper Avanti has shown me democracy-at work from a totally new perspective. Until then I wasn't aware of the many factors that the city council has to take into account whilst making even the seemingly simplest decisions. The simulation as a learning tool has also proven to be very effective and interesting. Active participation in all the activities allowed me to understand many complex issue"

Mariusz, Poland

YOUTH – GLOBAL AWARENESS AND VOLUNTARY SERVICE

Volunteering

Description of the project

The aim is to increase the participation of young people with fewer opportunities in volunteer activities overseas, which will surely contribute to youth mobilization, integration and employability. The volunteers experience sustainable agriculture, production, consumption and lifestyle through their exposure to different activities designed for the service. They also work closely with indigenous people that teach them survival techniques using available resources in tropical forest environment. All of this optimize non-formal strategies and methodologies that pave way for volunteers to develop key skills and competences relevant to strengthen their participation and contribution in the society not only in the future but also in the present.

Project funded under: Youth in Action, Action 3.2

http://eacea.ec.europa.eu/youth/programme/action3_en.php#2

More info: <http://evsscouts.wordpress.com>

Project run by: Polish Scouting and Guiding Association
- Hufiec Wrocław

Testimony:

"This is our first day in the the Philippines. We all live in brick house, having the Ocean literally right in the backyard! Right away, we have gone to take a first look at the coral reef. In the evening, we've met at supper, and what a supper it has been! Fried fish, aubergines, rice, fish soup, algae salad, banana ketchup – all this consumed with our hands, with banana tree leaves. We have finished the day by the fire, sharing similar first experience: delight, disbelief, surprise, excitement. Can't wait for tomorrow!"

Karolina, Poland

WHAT DID WE DO DURING THE PROJECT?

MOBILITY DESCRIPTION

First mobility - Italy

The first mobility took place in Capistrello, near L'Aquila, in central Italy, in November 2011. As it was the first opportunity for all partners to meet together, naturally, the visit in Capistrello served as a starting point for the entire project.

Obviously, the basic idea for the project was born when partners drafted the application, after they had realized the need for promoting non-formal and informal education as tools that might alleviate problems experienced in many European countries by youngsters and young adults. Still, the first project meeting was devoted largely to refining the concept and dressing it in more detailed plan of actions. This purpose was necessarily a cornerstone of the mobility programme.

The first days were replete with working sessions. Partners (including silent partner - Bulgaria) began by returning to the rationale behind the project and exchanging more detailed information on youth's situation in their countries or regions. A few lengthy discussions allowed to identify which problems are common and which are more country-specific. Based on this, we refined desired project goals. Another key point was each partner's experience with informal and non-formal educational tools – we learned more about each other's expertise ways of using such methods. This was a natural beginning for the process of exchanging good practices that would occur throughout the whole project. Of course, the working sessions were also used for detailed planning of project activities and schedule. Tasks were assigned for each partner to fulfil. Some rearrangements had to be made with regard to mobilities' schedule and task division as the intended Bulgarian partner's application was rejected by the National Agency.

We considered possible options for the planned website and promotional activities. The idea of a manual presenting non-formal education to youngsters was also shaped in more de-

tails form, with much discussion over the desirable form. We came to the conclusion that the manual, apart from other possible functions, should give a simple, easily digestible package of key information on non-formal education opportunities to people who know little to nothing on the subject.

In Italy, we also started the theme of learning about national educational systems, their characteristics, advantages and problems. During a visit in a newly opened kindergarten, participants were presented with basics of the Italian schooling system, which immediately brought up questions about efficiency

of formal education and professional prospects for youngsters/ young adults who don't have access to extra-curricular, additional activities and/or non-traditional learning opportunities. This subject was further emphasized by our visit in the town of L'Aquila, which suffered from a violent earthquake. The physical damage, which was plain for all to see, was accompanied by perhaps even greater social damage: the town lost a great number of jobs, becoming a place of grim prospects for the local population, including the youth, threatening the loss of social cohesion.

An important point of the mobility was the visit in the Municipality of Capistrello. The group met and talked to a representative of the Mayor. One idea behind the meeting was to encourage local authorities to engage more in cooperation with the third sector, so as to combat unemployment and passive attitudes in the local youth. Having the opportunity of direct meeting, we could present the Municipality with possibilities offered in that respect by international cooperation, including EU-funded opportunities. All in all, the meeting in Capistrello helped shape the project in necessary details and create a plan of activities to be conducted over the subsequent months.

Second mobility – Romania

The second mobility was hosted in Buzau, Romania from 7-12 May 2012, with 24 participants from partners and 1 from Bulgaria as silent partner. The main objectives of this mobility were :

- identifying obstacles for finding mobility opportunities in

Europe

- making contacts with persons involved in nonformal and informal education , surveys in local communities and presentations to the other partners
- collecting information about youngsters' and young adults' educational needs and evaluation of this
- debating common problems, possible situation to be solved and sharing good practice experiences in informal education
- redefining the responsibilities of partners and establishing the agenda for activities to be developed until next mobility, planned for November 2012

Discussions took place in plenary sessions and in working groups and touched different subjects :

- recap of conclusions taken after the first mobility from Italy
- presentation of the results of surveys and questionnaires applied by each partner in its local community
- fixing the strategy for develop of the site www.tryinformal.ro and selecting of the main materials to be uploaded on site until next mobility
- creating the working strategy , plan and responsibilities for working to promotion of the project , construction of manual and application of the new set of questionnaires in local communities.

The main activities during the mobility were :

- visit of some good practice examples local projects :
 - ‘Mobilizaze : youth and action in labour market “. Project develop by Fundatia pentru Tineret Buzau which consist in proffessional trainings for unemployed youngsters from rural area
 - “ Acces” and “ Conformed “ ,projects developed by our partner Manager Consult that consist in trainings in different domains for youngsters and young adults from vulnerable categories :women,rroma citizens,unemployed persons
- meetings with youth structures from Buzau and nehoiu and discussions for create common future projects in the frame of LLP and YOUTH IN ACTION programme
- celebration on 9 may of EUROPE'S DAY at Economical College and presentation by partners and guests of succesful and sustainable projects for youth education by mobility and on line projects. There were presented and displayed final results like : power point presentations , videos ,photoclips,printed matherials from projects that covered different topics :antrepreneurship , leadership,human rights, social responsibility, project management etc
- visit at Arts High School “ Margareta Sterian “ Buzau for seeing the workshops that prepare youngsgsters to become architects , painters ,singers and artists
- visit at a kindergarden like a good practice example of informal and nonformal education combined with formal education
- cultural visits in the city and in the region to Muddy Vol-

canoes, Ciolanu Monastery , Magura Open Air Sculpture Camp

In the end were established the working groups which until next mobility will have specific tasks :update of the website , create the concept for manual and insert of first contributions,apply a new questionnaire about young and young adults needs in informal education domain,survey on impact of education on youth personal development and the necessary competences in labour market,create a link between wikipedia and project's site concerning informal education topic. The mobility was promoted through interviews for TV Buzau , Campus Radio,Opinia newspaper and on line by some informative local platforms. We also produced matherisl to promote our site www.tryinformal.eu.

Third mobility - Turkey

The third mobility was hosted in Sındırgı Turkey between 2nd and 8th November 2012. This meeting was a great opportunity to learn more about education, both formal and informal, in a country with somewhat different cultural background.

One of the first, and at the same time most important points of the mobility was a visit in Sındırgı Vocational and Technical High School. While there, we had a working meeting with an IT teacher working in the school, who was in charge of the project website, tryinformal.eu. We were trained to upload and update website content. Apart from that, we took a tour of the school while listening about the workings of the Turkish vocational education system. As during other mobilities, this was a good opportunity to ask and learn about advantages and shortcomings of formal schooling, but also about the kind of

skills and abilities valued on the labour market in Turkey. The next day was spent on meetings with local officials, including the Mayor of Sındırgı, who expressed his happiness with our visit, since it represented a unique opportunity for the local youth to meet a group of foreigners and get a glimpse of the intercultural character of projects such as Grundtvig partnership. Youngsters also had a chance to chat with us briefly about education in other partner countries.

Next, the participants were met by a representative of District Directorate of National Education, who gave us some more details on the educational system in Turkey. His presentation spurred the group to ask a number of questions and the answers made the meeting one of the most interesting points of the whole visit in Turkey.

A break from work came in the shape of a trip to the ancient city of Ephesus. A wonderful historical site, it allowed us to learn a bit more about the history and cultural heritage of the region and the city itself. We also had a chance to get a glimpse of the local labour market by visiting several companies and their production plants/workshops. This way we were

able to determine what kind of skill sets are potentially useful for youngsters seeking employment in the Balıkesir region.

The last point of the generally busy programme was a visit to the METEM Vocational Technical High School, where we met students and were able to talk to them about their plans and hopes for professional careers.

Fourth mobility - Poland

The meeting in Poland took place from 12th to 18th of May 2013 in Wrocław. As the last mobility planned within the project, it was intended to help summarize the work done over the previous 18 months and draw final conclusions from all the debates and discussions that were held over the course of the project. However, the meeting was planned not only as a project finale. In accordance with project rationale, partner organisations have looked at non-formal and informal education as a potential remedy against the problems of unemployment and passivity among youngsters.

This is why the hosting organisation used this opportunity not only to summarize the project, but also invite all partners to take a closer look at the realities of the Polish education system and labour market, and listen and discuss how non-traditional forms of education can improve youngsters and young adults' situation. The programme was designed to lead participants through all vital aspects of the problem.

As a first part of this process, we held a meeting with a person responsible on behalf of the Lower Silesian Voivod for supervising secondary vocational schools and monitoring the quality of education they deliver. We were presented with basic principles of the Polish vocational education system with its advantages and disadvantages. We were also able to inquire into how well formal schooling prepares students for competing on the labour market.

The following day, we organised a small conference and invited representatives of Wrocław University of Economics and ManpowerGroup. The purpose of this meeting was twofold. Firstly, we learned about and discussed conclusions from the graduate follow-up survey organised by the University of Economics. This shed some light on how well higher education system meets the educational needs and expectations of youngsters.

Secondly, from ManpowerGroup we learned the employers' perspectives on the quality and problems of formal education system. In a lively and hugely interesting presentation, their employee presented us with Manpower's conclusion as to the so-called competence gap between what skills and knowledge formal schooling provides and what employers actually seek in their employees. The presentation was followed by a discussion during which we were able to learn more about whether, and if so, in what ways, employers consider non-formal type of education as beneficial and desirable form of augmenting youngsters' skill set.

Returning the youngsters' perspective, participants then met with EVS volunteers hosted by Semper Avanti. They told us about their experience with EVS and the impact this form of education had on their lives, professional and personal development.

As long-term term volunteers, they were well equipped to testify to the value of both non-formal tools and the 'learning by doing' approach, which constitutes a substantial part of their everyday life during EVS. Both this meeting and the conference were a good opportunity for partner to exchange thoughts on good practices related to non-formal and informal education.

Equipped with everything that was said and discussed, participants spent several working sessions over the two final days on summarizing the knowledge and conclusions from the entire project. Final agreements on the content of the manual to be published were also reached. As a moment of rest and intercultural experience in between the work, the group was taken to the worldwide famous Wieliczka salt mines, where we could admire incredible work done by miners over hundreds of years.

WHO WE ARE?

PARTNER'S DESCRIPTION

Soro Tori Onlus - Italy

"Soro Tori" language wamàa (Benin) means "for a better tomorrow". A tomorrow that has no geographical boundaries, which aims to help break down prejudices, to give concrete

answers to the needs and to the discomfort of those living on the margins of our local realities and societies "developing". Make available its expertise to help broaden the horizons, to create opportunities, to encourage awareness of development opportunities, according to the contexts in which it operates, is the "mission" of those who are aware that a better world is must begin the "here and now".

The Association Soro Tori works on the territory of the Marsi, for the dissemination of Community Programs "Youth in Action" Grundtvig, Leonardo etc. in order to know all the opportunities that the European Union offers young people and adults: it is credited for sending volunteers (18-30 years) in other European countries (EVS) has prepared and managed several projects funded by the European Community, with the "Youth in Action" (training course, study visit), "Grundtvig" as well as "youth exchanges."

He edited the deployment of volunteers in Panama and in Benin, at the mission of the Pequeña Familia De Maria, with whom he collaborated for many years, through fund-raising for projects taking place in their local communities.

On the territory of the Marsi, the Association has planned several activities for young people, adults and families, has encouraged the participation of local citizens in EU projects approved; through ongoing projects is promoting the activities of "non-formal education", otherwise unknown and practiced in these latitudes.

The project R.A.P. (Real Active Participation), Action 1.3 of the Programme "Youth in Action", to which the Association has participated as a partner, has been recognized by the National Croatian (country coordinator of the project) as an example of "best practices" and will be presented in Zagreb (HR) over the next 19 and 20 June ca. This statement confirms, once more, the mission of the Association and pay the professionalism and competence in all contexts, from the international to the local level.

Youth Foundation Buzau - Romania

Youth Foundation Buzau (FPT) Buzau is one of the most active organization from our region situated in the south east part of Romania, not far away(100 km) from our capital , Bucharest. FPT is an umbrella for 4 different associations dealing with different domains of activity. FPT was established in 1990 and inherited a part of the patrimony of Communist Party Youth Union. As a result, it owns a youth hostel, a pub, a spectacle hall, offices and activities spaces. Some of them are now in partnership with some companies.

Our main activities are :

- Festivals :
 - top t-rock festival ,the oldest in Romania with 28 editions – every spring in May;
 - Bluzau – jazz and blues festival with 17 editions– every Autumn, in November
 - Little Strings – classical guitar competition for youngsters – 5 editions
- Monumental Art Camp is organized every Summer and trains youngsters in special techniques of religious painting - 17 editions
- Media Centre publishes 'ALANDALA ' magazine and also trains youngsters in making videos, taking photos, designing websites
- EU Centre prepares youngsters for international projects : youth exchanges, seminars, training courses
- Ecological and ecotouristic activities
- Non-formal education laboratory: activities every week
- Also: Land art, forum theatre and debates.

In the last 9 years a very important part of our activities was focused on YOUTH and YOUTH IN ACTION programmes. Every year, groups of youngsters or leaders and youth workers took part in youth exchanges and seminars all over Europe. In 9 years over 350 youngsters and 50 youth workers participated in projects all over Europe.FPT hosted 15 projects in Youth in action on different topics : human rights, arts, interculturality, sports, environment, social responsibility, theatre, e-violence, debates.

FPT is member of Contact 2103 , a large European platform that support youth activities established in Brussels.

Contact: TOLEA POSTOVEI – international programmes manager
postoveitolea@yahoo.com

Telefax: +40238.720.728 ; +40238.720.955;

GSM: +40.744.855.911

Website : www.fptbz.ro- under reconstruction

Sındırgı Vocational and Technical Education Center - Turkey

Sındırgı Vocational and Technical Education Center was founded

in 1998. It has 789 regular students; 180 girls and 609 boys, plus 70 irregular adult students who are taking initial vocational apprenticeship training.

Sındırgı Vocational and Technical Education Center consists of Electric-Electronics, Computer and Instructional Technology, Metal and Automotive Technology, Wood Technology, Accounting-Finance and Child Development-Education Departments.

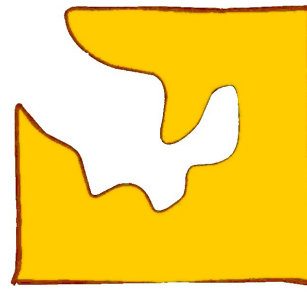
The mission of Sındırgı Vocational and Technical Education Center (VTEC) is to take a pioneering role in taking every possible action for social and personal development of youngsters and adults. We have been organizing many activities in this direction. The aim of our VTEC is to help our students to acquire professional development and to make progress in their field of study. This way, we aim to facilitate the employment of our graduate students and to contribute to related sectors to feed the need for skilled manpower.

Its main target group is the youngsters aged between 15 and above (adults). Also Sındırgı VTEC gives opportunity adults to organize their own projects or to realize their ideas. It believes in the power of youth/adult in creating a better world to live in. Sındırgı VTEC is open to all kinds of project ideas suggested by youth/adult around us, especially within the framework of the EU LLP, Grundtvig and youth program.

Some thematic focuses of Sındırgı VTEC are, but not limited to, employment opportunities, social exclusion, equal opportunities, democracy and human rights, arts and culture, and youth leisure. So far Sındırgı VTEC has took part in a few EU Life Long Learning Programmes - Leonardo da Vinci projects as a local partner. Some of them were IVT and others were VETPRO projects. A lack of sufficient vocational training is currently the main problem behind Turkey's soaring unemployment figures, especially in rural areas like Sındırgı.

Through this project, our target students will be able to enhance not only their knowledge and skills related to intercultural and European opportunities, but also compare experiences by exploring training and educational opportunities in partner countries.

Website: www.sindirgimetem.meb.k12.tr

Semper Avanti

Semper Avanti - Poland

Semper Avanti is a non-governmental association created in 2000 by a group of young people interested in international cooperation and youth-oriented activities. Understanding that the

young generations constitute our future, founding members established this organisation in order to support youth in education and personal development.

Through its activities, Semper Avanti intends to help young people broaden their knowledge of Europe, its countries, inhabitants, their different cultures and values. Furthermore, the association provides opportunities for building social skills and tolerance, understanding for cultural diversity, as well as developing creativity and active attitudes towards solving problems in our environment. We also promote postures necessary for creating a well-developed, modern civil society. To address these subjects, in its first years Semper Avanti focused its activities on the "Youth in Action" Programme, leading or participating in projects in nearly all actions of the Programme.

In the latter years, responding to some other issues and needs identified among the young people, our organisation have become involved in projects within the Lifelong Learning Programme.

We attempt to address the problems youth and young adults face during education and early stages of professional careers. That is why Semper Avanti has created or taken part in mobility projects and partnerships in cooperation with several foreign partners.

One of the biggest projects we have been a part of was "EuPQua - European Partnership for Quality in Vocational Training" - a partnership realized with organisations from Germany, Spain, Italy, Ireland, Portugal and Slovenia, which is intended to be continued and further developed in the recently started "EuPQua - ECVET" project.

We are also broadening our activities in the Leonardo da Vinci programme, working with learners and alumnus/graduates from our region.

CONTACT :

tel. +48 717 585 052

fax +48 717 585 964

e-mail: info@semperavanti.org

Website: www.sempervanti.org

Lifelong
Learning
Programme

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Programma di
apprendimento
permanente

Il presente progetto è finanziato con il sostegno della Commissione europea.

L'autore è il solo responsabile di questa pubblicazione (comunicazione) e la Commissione declina ogni responsabilità sull'uso che potrà essere fatto delle informazioni in essa contenute.

Program
Uczenie się
przez całe życie

Ten projekt został zrealizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej.

Projekt lub publikacja odzwierciedlają jedynie stanowisko ich autora i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za umieszczoną w nich zawartość merytoryczną.

Programul
Învățare pe
toată durata vieții

Acest proiect a fost finanțat cu sprijinul Comisiei Europene. Această publicație (comunicare) reflectă numai punctul de vedere al autorului și Comisia nu este responsabilă pentru eventuala utilizare a informațiilor pe care le conține.

Lifelong
Learning
Programme

Bu proje, Hayatboyu Öğrenme Programının Grundtvig Programı çerçevesinde Avrupa Topluluğu'ndan alınan destek ile yürütülmüştür. Bu projenin içeriği ve sonuçları hiçbir şekilde Avrupa Komisyonu ve Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı'nın görüşlerini yansıtmadığı gibi proje ve sonuçları ile ilgili tüm sorumluluk proje sahiplerine aittir.